

ВЕЛИКО НАРОДНО СЪБРАНИЕ
Комисия за изработване на проект за
Конституция на Република България

ПРОТОКОЛ

На 28 юни 1991 г. се проведе заседание на Комисията за изработване проект за Конституция на Република България при

ДНЕВЕН РЕД:

Обсъждане на направените предложения по проекта за Конституция.

Към протокола се прилага списък на присъствувалите.

Заседанието беше открито в 8 ч. и 45 м. и ръководено от заместник-председателя на комисията господин Любен Корнезов.

- 0 -

ПРЕДС. ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: Днес на пленарното заседание ще продължим с текстовете, които гласувахме. Имаме готовност с още 7-8 текста. Трябва да се опитаме да изчистим спорните текстове, да направим съответните редакции с перспектива и те да бъдат подложени на гласуване на второ четене в пленарното заседание. След обяд да обсъдим главите "Химн, печат, герб" и Преходните разпоредби.

Предлагам да започнем с чл. 46. Алинея 2 е спорна. Има направени много предложения. Едно от тях е изрично да се запише "платен отпуск преди и след раждането".

ЖИВКО МИЛАНОВ: Трябва да се внесе яснота, защото може да има всякакви тълкувания.

ПРЕДС. ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: Има съгласие да включим и "платен". Проблемът е с безплатната акушерска и медицинска помощ.

ЖИВКО МИЛАНОВ: Винаги е било така. И преди акушерската помощ е била безплатна и се е подпомагала от общинските съвети.
ВГ/КП

Ние провъзгласяваме принципа, а механизмите...

КОНСТАНТИН ЦАНЕВ: Струва ми се, че ако бяхме разгледали първо чл. 53, щяхме да бъдем улеснени при решаването на ал. 2 на чл. 43. В чл. 53 е казано, че медицинската помощ е безплатна. Ние сме съгласни, че нямаме безплатна медицинска помощ, но трябва да я формулираме пак така, тъй като населението не бива да бъде разочаровано.

Тъй като ще въвеждаме и здравно-осигурителна система, двете трябва да фигурират. Ако приемем в чл. 53, че имаме здравно-осигурителна система и безплатна медицинска помощ, на медицинското обслужване при определените в закона условия, тъй като безплатното медицинско обслужване постепенно ще намалява обема си до неговото пълно заместване от здравно-осигурителната система. Например в конституцията на Португалия, която е изработена през 1975 г., изрично се споменава безплатна медицинска помощ и здравно-осигурителна система. Струва ми се, че трябва да вървим по този път. Ние имаме един определен текст.

Що се отнася до чл. 46, ние казваме така: "Жената майка се ползува с особена закрила от страна на държавата, която ѝ осигурява безплатна медицинска и акушерска помощ, платен отпуск преди и след раждането, облекчаване на труда и други социални придобивки." Вместо думата "помощ" сме записали думата "придобивки".

ПРЕДС. ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: Нямаме различия. Елементите са особена закрила от страна на държавата, второ, платен отпуск преди и след раждане и трето, безплатна акушерска медицинска помощ и облекчаване труда и други социални придобивки. Необходимо ли е да се казва "придобивки"?

ЖИВКО МИЛАНОВ: Струва ми се, че "придобивки" е по-неизразително от "помощ", защото придобивка е нещо, което е достигнато и то остава. Помощта е нещо, което добива различни форми на различни етапи.

КОНСТАНТИН ЦАНЕВ: Не възразявам да остане помощ.

ПРЕДС. ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: Днес сутринта имаше интервю с представителка на Демократичния съюз на жените. В общи линии тяхното искане е същото.

КОНСТАНТИН ЦАНЕВ: В България годишно имаме около 14 хиляди извънбрачни раждания. Това са майки на възраст от 16 до

21-22 години. Те не работят и трябва да имат някаква закрила.

В закона, който готвим за здравно-осигурителната система, запазваме текст, в който казваме, че сегашната система на здравеопазване се запазва до постепенното ѝ заместване със здравно-осигурителни и други фондове.

ПРЕДС. ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: Въпросът е можем ли към тази ал. 2, тъй като следващите са гласувани, евентуално това, което предлага и Демократичният съюз на жените, да запишем "трудът по отглеждане и възпитание на децата се признава за обществено-полезен". Доколкото това е правна норма, е другата страна на въпроса. Тя по-скоро има декларативен характер.

КОНСТАНТИН ЦАНЕВ: Това е декларация и не бива да бъде записана в Конституцията.

ЖИВКО МИЛАНОВ: В един от предишните проекти, не мога да си спомня в кой, имаше нещо подобно, че отглеждането на децата се признава за общественополезен труд и трудов стаж. Не само майката, но и друг може да поеме отглеждането на деца и то е еднакво обществено признато и съответно да има правни последици. Да има право на платен отпуск и т.н.

ЛЮБЕН ГРОЗДАНОВ: Съгласен съм с казаното от проф. Миланов, но въпросът опира до осигурителната вноска. Кой ще я поеме?

ПРЕДС. ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: Предлагам текстът да остане така, защото следващото предложение "Майчинството е социална функция. Жената майка се ползува с особена закрила", ние вече го казахме, но това не е норма.

Текстът на ал. 2 става така: "Жената майка се ползува с особена закрила и грижа на държавата, като ѝ се осигурява платен отпуск преди и след раждане, безплатна акушерска и медицинска помощ, облекчаване на труда и други социални помощи".

ЛЮБЕН ГРОЗДАНОВ: Не би ли било по-точно, с оглед на споровете, които се развиха, да се добяват и думите: "Жената майка се ползува с особена закрила и грижа на държавата, като ѝ се осигурява чрез здравно-осигурителни фондове...".

ПРЕДС. ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: Този проблем ще решим в чл. 53, защото акушерската помощ е част от общата медицинска помощ.

По чл. 53. Професор Цанев, който присъствава и тук, има писмено становище на комисията.

КОНСТАНТИН ЦАНЕВ: Ние даваме друг вариант на ал. 1: "Всички граждани имат право на здравно осигуряване, гарантиращо им достъпна медицинска помощ и безплатно медицинско обслужване при определените в закона условия".

ВЕЛКО ВЪЛКАНОВ: Не можем ли да кажем българските граждани или гражданите на Република България?

КОНСТАНТИН ЦАНЕВ: Ние трябва да прокламираме здравно-осигурителната система. В България тя може да започне само с ведомствените каси. Например военните, МВР, БДЖ-служби, които си имат болници. Те ще прибавят само един административен контрол на тази здравна система. Те са готови и могат да започнат да функционират, както преди 9 септември имаше фонд на банковите служители и банкова болница. Така че ние трябва да загатнем, че ще имаме такава система, която ще започне да функционира, но не можем да се лишим от сегашната система.

ЖИВКО МИЛАНОВ: Искам да изясним какво значи достъпна медицинска помощ. Какво означава като режим "достъпна медицинска помощ"?

ПРЕДС. ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: Здравното осигуряване им гарантира достъпна медицинска помощ.

ЖИВКО МИЛАНОВ: Това означава ли безплатно поликлинично обслужване?

КОНСТАНТИН ЦАНЕВ: Не е само здравно-осигурителната система, която им осигурява достъпно медицинско обслужване.

ПРЕДС. ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: Проблемът е какво означава според вашето виждане "достъпна медицинска помощ"?

ВЕЛКО ВЪЛКАНОВ: С какво ще пострада текстът, ако отпаднат думите "достъпна медицинска помощ" и текстът стане така: "Българските граждани имат право на здравно осигуряване, което им гарантира безплатно медицинско обслужване при определени от закона условия"?

КОНСТАНТИН ЦАНЕВ: Ако аз нямам здравна осигуровка?

ЛЮБЕН ГРОЗДАНОВ: Той има право да участва в осигуровката, но не участва.

ВЕЛКО ВЪЛКАНОВ: Думите "достъпна медицинска помощ" с нищо не допринасят.

СТОЯН СТОЯНОВ: Губи ли нещо текстът без думите "достъпна медицинска помощ"?

КОНСТАНТИН ЦАНЕВ: Ние нямаме здравно-осигурителна система.

ПРЕДС. ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: Какво ще изгубим, ако приемем този, макар и тежък, текст?

ЖИВКО МИЛАНОВ: Защо не отпадне прилагателното "достъпна"? Вие и без това го включвате в системата на осигуровките, защото казвате "осигуряващо им".

КОНСТАНТИН ЦАНЕВ: В здравно-осигурителния законопроект, който изготвяме, ние оставяме текст, че сегашната система на медицинско обслужване на населението се запазва до постепенното ѝ заместване със здравно-осигурителна и фондова система.

ПРЕДС. ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: Текстът остава непроменен.

Има предложение текстът на ал. 2 да стане така: "Държавата закриля здравето на гражданите и насърчава развитието на спорта и туризма". Приема се.

СПАС МУЛЕТАРОВ: Защо трябва да включваме санитарните мерки в ал. 3, които поначало във всички случаи са уреждани в закона, който предвижда кога и по какъв повод. Принудителното лечение е нещо съвсем различно. Защо вмъкваме това понятие "санитарни мерки" към принудителните медицински мерки? Удачно ли е изобщо? И трябва ли да съществува?

КОНСТАНТИН ЦАНЕВ: Става дума и за психично болните.

ПРЕДС. ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: Текстът на ал. 3 остава непроменен с една редакционна поправка, а именно отпада предлогът "на".

Алинея 3: "Никой не може да бъде подлаган на принудително лечение и санитарни мерки, освен в определените от закона случаи".

По ал. 4 на чл. 53 комисията предлага следния текст: "Държавата контролира всички здравни заведения, производството и търговията с лекарствени средства, биопрепарати и медицинска техника".

Алинея 5 остава непроменена.

КОНСТАНТИН ЦАНЕВ: Ние сме разширили малко ал. 5. Имаше и един по-подробен вариант: "Здравеопазването на населението се финансира от различни източници - държавен бюджет, здравно-осигурителна система, фондове, благотворителни и религиозни, уредено със закон". Ще има и болници на религиозните фондации.

ПРЕДС. ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: Защо трябва да записваме, че финансирането става от държавния бюджет? Като кажем бюджет, имаме предвид както общината, така и държавата.

СПАС МУЛЕТАРОВ: Вие изброявате допълнително още два-три източника, които не изчерпват всички възможности.

КОНСТАНТИН ЦАНЕВ: Не възразявам ал. 5 да остане непроменена.

ПРЕДС. ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: Алинея 5 остава непроменена. Връщаме се на чл. 27. Гласували сме само ал. 1. Остана проблемът за смъртното наказание. Изказаха се различни становища. Лично аз съм убеден, че алинеята трябва да отпадне изцяло. Ще изложа съвсем кратки аргументи.

Първо, в много малко конституции е уреден въпросът за смъртното наказание, но това не е най-важното.

Второ, ако отпадне смъртното наказание, а то безспорно трябва да отпадне и то в близко бъдеще, цялата система на наказателното право, видовете наказания, които са 12, трябва отново да се огледат и уредят. Почти цялата система на санкции в областта на наказателното право трябва да добие един друг вид, друг нюанс, още повече, че част от видовете наказания, които се налагат - принудителен труд, обществено порицание и т.н., са неефективни. Следователно този проблем би трябвало да бъде решен в Наказателния кодекс с цялостна нова промяна на санкционните мерки в наказателното право.

Мисля, че най-разумно от всяка гледна точка - юридическа и политическа - е, ако предложим на пленарно заседание ал. 2 да отпадне. Можем ли да се обединим около това?

ТОДОР ЛЮЦКАНОВ: Аз съм за.

СТОЯН СТОЯНОВ: Аз също.

ЖИВКО МИЛАНОВ: Подкрепям вашето предложение. Искам да добавя още един аргумент. Ние можем да се аргументираме с първото изречение на ал. 1 на чл. 27. На тази основа следва да се отмени смъртното наказание.

ПЕТЪР ОБРЕТЕНОВ: Аз съм за това разрешение, но имайте предвид, че много колеги ще държат изрично да се прокламира отмяната на смъртното наказание. Дори на мен колеги са ми заявявали, че няма да подпишат Конституцията, ако не се отмени смъртното наказание.

ПРЕДС. ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: Трябва да гласуваме отпадането на ал. 2 във всичките ѝ варианти, които са дадени.

Да остане ли така текстът на ал. 1 на чл. 137?

ЛЮБЕН ГРОЗДАНОВ: Колеги, става дума за назначаването и т.н. на съдии, прокурори и следователи. Питането, което беше направено снощи, е много показателно. Ако ние оставим президента да назначава съдиите, прокурорите и следователите, има опасност да ги привиква. Предлагам Висшият съдебен съвет да ги назначава.

СПАС МУЛЕТАРОВ: Такова е предложението...

ЛЮБЕН ГРОЗДАНОВ: Изслушайте ме, не е такова предложението. Аз гледам текста.

СПАС МУЛЕТАРОВ: Такова е. Слушай текста, който чете Корнезов. Защо не слушаш какво се говори? Комисията чете друг текст, който ти поддържаше.

ЛЮБЕН ГРОЗДАНОВ: Става въпрос, че те ще докладват този текст, който... (Оживен разговор)

ПРЕДС. ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: "Съдиите, прокурорите и следователите се назначават от Висшия съдебен съвет."

ЛЮБЕН ГРОЗДАНОВ: И след това другата алинея Висшият съдебен съвет да не се председателствува от президента. (Общ разговор)

Двете алинеи трябва да се слоят.

ПРЕДС. ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: Добре, ще се слоят, но най-напред да решим проблема. Имаме ли общо становище Висшият съдебен съвет да решава всички кадрови въпроси - назначаване, повишаване, освобождаване и т.н.?

СПАС МУЛЕТАРОВ: По този текст в пленарната зала нямаше съществени предложения. Той съдържа само един въпрос, който ние обсъждахме предварително в два варианта - дали да бъдат избирани от Висшия съдебен съвет или назначавани. Ако не се настоява за избирането, текстът да остане.

ПРЕДС. ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: При това положение ал. 1 и ал. 2 трябва да се слоят и редакцията би следвало да бъде: "Съдиите, прокурорите и следователите се назначават, повишават, преместват и освобождават от длъжност от Висшия съдебен съвет". Това, кой ще я предлага, предлагам да не го записваме.

ПРЕДС. ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: Ал. 3. Проблемът е за председателя на Върховния касационен съд, Административния съд и главния прокурор. Тук се развиха две тези - да бъдат избирани от Народното събрание или респективно назначени от президента. Болшинството от изказалите се е да бъдат избирани от Народното събрание.

НИКОЛАЙ ПАВЛОВ: Сега, ние тръгнахме да изграждаме един конституционен модел и заради пристрастията не бива да го накърняваме. Тогава, когато се изгражда една система, трябва принципа за разделение на властите да бъде доведен докрай. Това е съображението. Затова вадим президента от Висшия съвет. Съветът да бъде председателствуван от министъра на правосъдието и тогава вече системата е доведена докрай.

ПРЕДС. ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: Президентът ли да назначава тримата по предложение на Висшия съдебен съвет?

НИКОЛАЙ ПАВЛОВ: Разбира се.

СПАС МУЛЕТАРОВ: Първият аргумент, аз го изтъкнах, но сега вече се променя. Не беше възможно президентът като председател на Висшия съдебен съвет по предложение на Висшия съдебен съвет да назначава. Следователно, ако възприемем президентът да назначава, той не трябва да бъде председател. Но веднага възниква следващият въпрос. Министърът е представител на изпълнителната власт. Той е член на Министерския съвет. Като го направим председател на Съдебния съвет, той става фактически като член на изпълнителната власт председател на самостоятелната съдебна власт, единственият независим орган. Тук се явява противоречие, което трябва да изгладим.

НИКОЛАЙ ПАВЛОВ: Той ще бъде без право на глас.

СПАС МУЛЕТАРОВ: Тримата - председателят на Върховния касационен съд, на Административния съд и главния прокурор са членове на Висшия съдебен съвет. Излиза, че органът на който те са членове предлага да бъдат избирани за съответните ръководни функции.

ПРЕДС. ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: Какво предлагате?

СПАС МУЛЕТАРОВ: Това затруднява назначаването от президента. Предлагам Народното събрание като президентът трябва да балансира, като председател на Висшия съдебен съвет.

НИКОЛАЙ ПАВЛОВ: Това, което казах, не е мое лично становище, а е становище на министерството.

ПЕТЪР ОБРЕТЕНОВ: Рисуваме да развалим тази Конституция и да я направим Конституция не на принципи, а резултат от предразсъдъци и фобии на някои народни представители, които споделят предразсъдъците и на българския народ и неговите страхове. Например г-жа Соня Младенова много се страхува да не даде някои друга привилегия в повече на президента. Неговите привилегии и без това са орязани.

ВЕЛКО ВЪЛКАНОВ: Тази е фобия е свързана с Желю Желев.

ПЕТЪР ОБРЕТЕНОВ: Желю Желев в момента е президент, може утре да не е президент.

ВЕЛКО ВЪЛКАНОВ: Така че това не е свързано с фобия.

ПЕТЪР ОБРЕТЕНОВ: Става въпрос за принципи. В цял свят държавния глава назначава съдиите. Така е. Съгласен съм тази функция да отпадне за назначаването на магистратите. Висшият съдебен съвет всъщност да ги определя, но крайният акт да бъде на президента. Може би той да няма право на избор, но Съдебният съвет трябва да ги сочи и президента да ги назначава.

Аз вече говорих за това. Народното събрание няма никаква възможност за подбор на тези три длъжности от магистрата. Ще започнат да се карат тук, ще се политизира въпроса, знам как става.

СПАС МУЛЕТАРОВ: Ако ги предлага президентът, г-н Обретенов?

ОБАЖДАТ СЕ: Още по-лошо.

ТОДОР ЛЮЦКАНОВ: Става въпрос за компромис, както и да го въртим. Защото хората от двете страни бяха категорични.

Смятам, че това, което предложи г-н Павлов като елемент на компромис изглежда приемливо. Т.е., президентът да назначи висшите магистрати с право само на пасивно вето, т.е. предложението не може да го връща повече от веднъж и да е длъжен да се съобрази с Висшия съдебен съвет и го вадим като председател на Съдебния съвет. Мисля, че това е, което можем да обясним на

хората като елемент на компромис.

ЛЮБЕН ГРОЗДАНОВ: Като компромис на формула това е приемливо, което колегата Люцканов казва, обаче принципно сме непоследователни. Ние сме обявили, че нашата държава е парламентарна република и трябва този принцип да го доведем докрай. При парламентарната република значи парламентът трябва да формира останалите власти, които не се формират чрез преки избори. И в тази насока председателят на Върховния касационен, на Административния съд и главния прокурор трябва да бъдат избирани от парламента.

ЖИВКО МИЛАНОВ: Аз мисля, че е правилно да приемем това становище не само поради компромиса, а и поради принципиални съображения, тъй като ние възприехме принципа, че тази власт ще се формира самостоятелно, отделно чрез Висшия съдебен съвет. А актът на президента е по-скоро акт на едно, така да се каже, държавно признание. Ако ние внесем на друго място решаването на тези въпроси неминуемо ще наклоним на една или друга страна баланса на властите.

Мисля, че опасенията, когато се обсъжда въпроса за председателите, може да се избегне от това, че те няма да присъствуват.

ПРЕДС. ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: Колеги, можем ли в такъв случай третата алинея, или втората алинея да стане така: "председателят на Върховния касационен съд, председателят на Административния съд и главния прокурор се назначават и освобождават от президента на Републиката по предложение на Висшия съдебен съвет. Той не може да откаже назначаването при повторно направено предложение."

За какъв срок се назначава главния прокурор?

СПАС МУЛЕТАРОВ: Това го уточнихме - 5 години.

НИКОЛАЙ ПАВЛОВ: За срок от 5 години.

СТОЯН СТОЯНОВ: Казваме за срок от 5 години, без да казваме за мандатността.

ВЕЛКО ВЪЛКАНОВ: Защо 5 години? Четири за парламента, пет години е за президента, значи ще съвпадат евентуално.

ЛЮБЕН ГРОЗДАНОВ: Колеги, ако дадем за мандат назначение значи елиминираме действието на принципа за несменяемост.

НИКОЛАЙ ПАВЛОВ: Той продължава да бъде съдия във Върховния съд.

ЛЮБЕН ГРОЗДАНОВ: Един председател на Върховния съд като знае, че до определен срок е назначен може да се съобразява с някои неща, за да бъде назначен и за втория мандат.

ПЕТЪР БЕРОН: Всеки гражданин в тази страна се съобразява с нещо.

ЛЮБЕН ГРОЗДАНОВ: Нали точно това искаме - независимост.

ПРЕДС. ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: За да не съвпада не може ли да бъде за срок от 6 години?

(Всички спорят едновременно и нищо не се разбира.)

ПРЕДС. ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: Колеги, 5 или 6 години, да не правим проблем?

ОБАЖДАТ СЕ: 6 години.

ПРЕДС. ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: Законът ще урежда другото. Сега по ал. 4, която ще стане ал. 3.

"Съдиите, прокурорите и съдии-следователите са несменяеми до навършване на пенсионна възраст..."

ВЕЛКО ВЪЛКАНОВ: Аз смятам за първите 4-5 години да бъдат сменяеми. След това вече да стават несменяеми. Иначе става опасно.

ПРЕДС. ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: Вижте, в ал. 5 не може ли да отиде.

ВЕЛКО ВЪЛКАНОВ: Там е за младшите само.

(Всички спорят едновременно и нищо не се разбира.)

СПАС МУЛЕТАРОВ: Аз съм склонен да приемем това, което каза проф. Вълканов, в такъв смисъл - съдиите, прокурорите и съдии-следователите са несменяеми до навършване на пенсионна възраст, след навършване на 5 години от назначаването им.

ЖИВКО МИЛАНОВ: Дайте в ал. 5 това да сложим.

ЛЮБЕН ГРОЗДАНОВ: Г-н Корнезов, аз поставям въпроса тогава през тези 5 години изпитателен срок къде отива независимостта на съдията? Той ще гледа много дела и с оглед на това той да остане... (всички говорят едновременно и нищо не се чува)

ПРЕДС. ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: Колеги, в ал. 5 ще дадем срока.

Ал. 4 да стане така: "Съдиите, прокурорите и съдиите-следователите са несменяеми до навършване на пенсионна възраст. Те се освобождават от длъжност и при подаване на оставка, при влизане в сила на присъда..." и така по текста. Четвъртата алинея да остане.

А в ал. 5 да кажем за срока. Как да го формулираме? Например: "Съдиите, прокурорите и съдии-следователите стават несменяеми след навършване на 3-годишен стаж на длъжността, която заемат до навършване на пенсионна възраст. Така ли?

ВЕЛКО ВЪЛКАНОВ: Ние непременно трябва да кажем, че се избират за 3 години. След това след като се избират за 3-те години стават несменяеми екслеге. Иначе става опасно. Значи трябва да се изберат за три години и след това като се избере втори път, да има втори акт на избиране, и вече екслеге стават несменяеми.

НИКОЛАЙ ПАВЛОВ: Може така: "По решение на Висшия съдебен съвет след изтичане на 3-годишния срок стават несменяеми".

ВЕЛКО ВЪЛКАНОВ: Чакай, не е вярно. Това означава, че става съдия, но ще бъде сменяем.

ПРЕДС. ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: Какво ще правим със съдиите, прокурорите и съдии-следователите, които сега са в момента?

ВЕЛКО ВЪЛКАНОВ: С една преходна разпоредба в закона ще се каже.

НИКОЛАЙ ПАВЛОВ: Идеята на министерството е следната. Има хора, които и в момента са съдии и, с които министерството не се гордее, меко казано. Ако вие дадете екслеге от днес - възможността те да бъдат несменяеми - нещата се затлачват докрай. Ще чакаме да навърши 60-годишна възраст, за да се освободим от него.

Първият етап е задължителен за всички, включително и за тези, които днес са.

ВЕЛКО ВЪЛКАНОВ: О-о-о, това означава разправа с хората. Как си представяш това нещо?

ЛЮБЕН ГРОЗДАНОВ: Качествата на един юрист, с оглед да заеме съдебна длъжност или прокурорска длъжност, се преценява през време на стажа, през време на младши съдия и младши прокурор. Като му оцениш качествата, че има данни, защо ще ги поставяме по-нататък на изпитание?

ПЕТЪР ОБРЕТЕНОВ: В преходните правила да се предвиди текст, който да дава възможност въпросът да се уреди със ЗУС, след изтичане на определен период.

НИКОЛАЙ ПАВЛОВ: Аз не мога да разбера едно нещо. Вие всичките говорите, че разбирате от политика. Ясно ли е едно нещо? Че сега се въвежда конкурсно начало, състезателно начало? За да проведеш този принцип докрай, т.е. конкурсното начало, ти трябва да имаш възможността за подбор.

Аз предлагам статутът на сега заварените съдии да бъде в преходните разпоредби.

ПРЕДС. ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: Уточнявам, че в преходните правила ще уредим въпроса за статута на сегашнодействащите, а принципът да залегне в тази алинея.

Може би така текстът: "Съдиите, прокурорите и съдоследователите стават несменяеми след навършване на 3-годишен стаж на длъжността, която заемат. Те се освобождават от длъжност при подаване на оставка, при влизане в сила на присъда, с която е наложено наказание лишаване от свобода за умишлено престъпление, както и при крайна фактическа невъзможност да изпълняват задълженията си за повече от една година."

Тук се постави и въпроса за майчинските, как да го вържем?

ОБАЖДАТ СЕ: Майчинството е друга работа.

ПРЕДС. ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: В такъв случай ал. 5 отпада. Чл. 138. Петата алинея не е гласувана.

НИКОЛАЙ ПАВЛОВ: В петата алинея да е така - от министъра на правосъдието, няма "в негово отсъствие". Той не участва в гласуването. Само толкова.

ПРЕДС. ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: Значи ал. 5 става така: "Заседанията на Висшия съдебен съвет се председателствуват от министъра на правосъдието. Той не участва в гласуването."

ЛЮБЕН ГРОЗДАНОВ: Празнота има. Председателствува заседанията, а кой е председател на Висшия съдебен съвет?

ОБАЖДАТ СЕ: Няма председател.

ПРЕДС. ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: Той е колективен орган.

Чл. 139. Решенията на Висшия съдебен съвет за назначаване, повишаване, преместване и освобождаване от длъжност на съдии, прокурории следователи, се приемат с тайно гласуване.

В 139 ние казваме как ще се повишават съдиите, но взехме по-горе, че Висшия съдебен съвет прави предложение пред президента за назначаване на трите длъжности. Следователно и това предложение трябва да бъде гласувано. То ще бъде тайно гласуване. Тук да го вкарваме ли?

ЖИВКО МИЛАНОВ: Да го оставим за закона.

ПРЕДС. ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: Спорните текстове са това.

ПЕТЪР ОБРЕТЕНОВ: Нали се уточнихме, че в преходните правила ще има една разпоредба за настоящия съдийски състав.

ПРЕДС. ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: Да.

Засега да приключим.

Закривам заседанието.

(Закрито в 10 ч. и 05 м.)

ЗАМЕСТНИК ПРЕДСЕДАТЕЛ:

(Любен Корнезов)

- 17. ЙОРДАН АНДРЕЕВ СТОЯНОВ .....
- 18. ЙОРДАН ТОЧЕВ КУКУРОВ .....
- 19. КАЛИН НИКОЛОВ ДИМИТРОВ .....
- 20. КИРИЛ СТОЯНОВ ЖЕЛЕВ .....
- 21. КРАСИМИР АНДРЕЕВ ПРЕМЯНОВ .....
- 22. КРУМ СПАСОВ НЕВРОКОПСКИ .....
- 23. ЛЮБЕН НАЙДЕНОВ ГРОЗДАНОВ .....
- 24. ЛЮБОМИР ЛАЛОВ ИВАНОВ .....
- 25. МАРИАНА СИМЕОНОВА ХРИСТОВА .....
- 26. МЕДИ ДОГАНОВ ДОГАНОВ .....
- 27. МИЛАН ДРЕНЧЕВ ЛАЗАРОВ .....
- 28. МИРОСЛАВ ДИМИТРОВ ДЪРМОВ .....
- 29. МИТРОПОЛИТ ПАНКРАТИЙ .....
- 30. МИХАИЛ НЕДЯЛКОВ САВОВ .....
- 31. НЕНЧО МАРИНОВ НЕНЧЕВ .....
- 32. НИКОЛАЙ ГЕНЧЕВ ПАВЛОВ .....
- 33. НОРА КРАЧУНОВА АНАНИЕВА .....
- 34. ПЕТЪР АНТОНОВ ДЕРТЛИЕВ .....
- 35. ПЕТЪР ЗАХАРИЕВ КОРНАЖЕВ .....
- 36. ПЕТЪР КИРИЛОВ БЕРОН .....
- 37. ПЕТЪР СТЕФАНОВ ОБРЕТЕНОВ .....
- 38. РОСЕН ХУБЕНОВ СТОИЛОВ .....
- 39. РОСИЦА АНАСТАСОВА СБИРКОВА .....
- 40. РУМЕН ИЛИЕВ ВОДЕНИЧАРОВ .....
- 41. РУМЯНА НИКОЛОВА ШУБЕКОВА .....
- 42. СНЕЖАНА ДАМЯНОВА БОТУШАРОВА .....
- 43. СОНЯ КРУМОВА МЛАДЕНОВА .....
- 44. СПАС АТАНАСОВ МУЛЕТАРОВ .....
- 45. СТЕФАН ДИМИТРОВ САВОВ .....
- 46. СТОЯН БОРИСОВ СТОЯНОВ .....
- 47. ТОДОР НИКОЛОВ ЛЮЦКАНОВ .....
- 48. ТРИФОН ДИМИТРОВ МИТЕВ .....
- 49. ХРИСТО ИВАНОВ ХРИСТОВ .....
- 50. ЧАВДАР ЙОРДАНОВ КЮРАНОВ .....
- 51. ЮЛИЙ ЮЛИЕВ БАХНЕВ .....
- 52. ЯНКО НИКОЛОВ ЯНКОВ .....

The right side of the page contains several handwritten signatures and scribbles in black ink. These marks are positioned to the right of the list items, with some appearing to be signatures for specific entries. The signatures vary in style, with some being highly stylized and others more legible. There are also some horizontal lines and scribbles that do not clearly correspond to a specific name.

111

ВЕЛИКО НАРОДНО СЪБРАНИЕ

Комисия по изработване на проект за Конституция на Република България

ПРОТОКОЛ

На 28 юни 1991 г. се проведе заседание на Комисията за изработване на проект за Конституция на България при

ДНЕВЕН РЕД:

По проекта за Конституция.

Към протокола се прилага списък на присъствувалите. Заседанието беше открито в 14 часа и ръководено от господин Любен Корнезов - зам.-председател на комисията.

- 0 -

ПРЕДС. ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: Колеги, ще ви помоля да започнем с чл. 53 - проблема на здравеопазването.

Сутринта отново проф. Цанев присъствува на нашето заседание. Ние възприехме това, което по същество се предлага от Комисията, ръководена от него, но чувствавам, че има и разногласия. Трябва да намерим общата формула. Проблемът е около първата алинея. Отново безплатното медицинско обслужване повдига въпроси. Повдигна се въпроса и дали трябва да се казва "достъпна медицинска помощ".

Чл. 53, ал. 1. Аргументите бяха изтъкнати, но ако трябва още веднъж проф. Цанев да изтъкне своите ... Имаме ли против тази формулировка? Става дума за формулировката на чл.53.

ГЛАСОВЕ ОТ ЗАЛАТА: Нямаме я.

ПРЕДС. ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: Аз мисля, че ви е раздадена, затова не я чета. Тя е раздадена на всички депутати. "Българските граждани имат право на здравно осигуряване, гарантиращи достъпна

ДП/НП

медицинска помощ и бесплатно медицинско обслужване при условия и ред, определени със закон."

ЕДИН ОТ ПРИСЪСТВУВАЩИТЕ: Не гарантиращи, а гарантиращо.

ПРЕДС. ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: Умишлено не го поставихме на гласуване, тъй като след като беше раздадено, отново и от едната и от другата страна идваха въпроси защо е така - да уточним нещата.

КОНСТАНТИН ЦАНЕВ: Този текст беше приет при едно гласуване 17 срещу 4.

ПРЕДС. ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: Става дума за вашата комисия.

КОНСТАНТИН ЦАНЕВ: Ако някой не е присъствувал - това е друг въпрос.

ПРЕДС. ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: Добре. Вие искахте да вземете думата.

ЕДИН ОТ ПРИСЪСТВУВАЩИТЕ: "Българските граждани имат право на здравно осигуряване, гарантиращи ... (това е печатна грешка - гарантиращо) достъпна медицинска помощ, т.е., здравното осигуряване гарантира достъпна медицинска помощ и бесплатно медицинско обслужване."

Третата част е: "... при условия и ред, определени със закон". Това е абсурд. Здравното осигуряване никому не е гарантира бесплатно медицинско обслужване. Здравното осигуряване гарантира медицинска помощ при условията, при които той се осигурява. Има едно ниво на осигуряване, но никой не е бесплатно представен в здравното заведение. Той може да бъде осигурен от общината, може да бъде осигурен от работодателя, може да бъде осигурен, но думата "безплатна" е абсурдна в този текст. Това ви моля да разберете.

Второто нещо, което искам да кажа, е че тук при мен е господин Дапчев - нашият парламентарен секретар. Как се казва господинът който е говорил ....?

ДАПЧЕВ: Бига - експерт на Световната здравна организация в момента е на посещение в България. Той се намира в ХХ поликлиника, където обсъждаме някои проблеми на законите, които предстои да се работят в здравеопазването. Между другото, той взе отношение и по предишния текст на Конституцията, който имаше формулировка за българските граждани, които имат право на безплатна медицинска помощ и ни информира, че подобен текст няма в останалите евро-

пейски конституции и неговото лично становище е, че той би ограничил за в бъдеще всякакви други алтернативи, което от негова гледна точка е неизгодно. Това е, което мога да предам. Днес господин Бига ще направи своя коментар по своя въпрос пред програма "Хоризонт" и Българската телеграфна агенция между 14 и 14,30 часа в ХХ поликлиника.

ПРЕДС. ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: Да, благодаря ви, подобен и макар и не точно такъв текст има и в Италианската конституция, така, че господин Цанев, предлагам Вие да изложите накратко аргументите ....

КОНСТАНТИН ЦАНЕВ: Аз искам да представя един текст.

ПРЕДС. ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: Нека да чуем аргументите на проф. Цанев.

КОНСТАНТИН ЦАНЕВ: Ние още здравно-осигурителна система нямаме. Бих желал да посоча ГДР (Германската демократична република) като област в обединена Германия, макар че Западна Германия инвестира 3 милиарда западни марки, едва ще стартира здравно-осигурителната система по западния образец в 1993 година.

Аз бих запитал моите колеги как виждат здравеопазването в следващите 3 или 5 години в България. Аз съм съгласен, че здравно осигурителна система ще започне да се образува, но тя няма да измести сега съществуващата, която ние наричаме "безплатна".

Тя не е безплатна. Тя ще бъде безплатна за една категория хора, които не са здравно осигурени, които нямат средства и които са безработни, а ако щете и психически болните и т.н. Тези хора трябва да имат осигурен безплатен достъп до нашите здравни заведения. Държавата ще плаща за тях.

Испанският експерт, с когото ние разговаряхме каза: в Испания 3% плаща този, който ще се застрахова. Работодателят ще плаща останалите 3% и държавата пълно заплаща за здравното осигуряване. На мен ми се струва, че този текст задоволява в такъв смисъл, че ние не трябва да разочароваме българските граждани ... в Испания има здравно-осигурителната система, но и има и една категория хора, които в цял свят не са здравно осигурени е те трябва да ползват национален здравно-осигурителен фонд, ако има такъв, който да плаща, или религиозни организации, други

каси и т.н. На мен ми се струва, че в този начален период ние не можем да не упоменем двете понятия - здравно-осигурителна, която предстои да се образува и сегашното състояние. Сегашната система ще съществува дотогава, докато здравно-осигурителната ни замести. Никога няма да я замести 100%. В това можем да бъдем сигурни.

ПРЕДС. ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: Вие сутринта споменахте и за Португалия.

КОНСТАНТИН ЦАНЕВ: Португалия изрично, защото и Португалия мина през една диктатура към демокрация, сега е вече напълно демократична страна, има здравно осигурителна система, но в Конституцията от 1975 г. пише: "Здравно-осигурителна система и безплатна медицинска помощ". Ако не вярвате - има текстовете, които ни са раздадени.

ПРЕДС. ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: Позволете ми да ви обърна внимание на ал. 3: "Здравеопазването се финансира от бюджета, от личните и колективни осигуровки и от други източници.

КОНСТАНТИН ЦАНЕВ: Фондове също - благотворителни и други.

ПРЕДС. ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: Следователно третата алинея е тази, която дава начина на финансиране и то в най-широк план на здравеопазването - от една страна бюджета, от друга страна - осигурителните вноски, от трета страна - други източници, които могат да бъдат от най-различен порядък.

Имате думата.

ГРИГОР ШИШКОВ: Първо, аз искам да обърна внимание на юристите, че думата "безплатно" или думата "лични" в ал.5 е пълно противоречие и за това ви предлагам на вниманието такъв текст, който обединява ал.1 и ал.5. Текстът е следният: "Здравеопазването на гражданите се осигурява от бюджета, здравните каси и други източници при условия, уредени със закон."

Тук влиза всичко - и безплатността, влиза и това, за което говори проф. Цанев - може да е само от бюджета, здравните каси, когато се създадат, при условия и ред, уредени със закон.

ПРЕДС. ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: Извинете, но от точно юридическа гледна точка това ми се струва неиздържано не за нещо друго.

ГРИГОР ШИШКОВ: Повтарям "Здравеопазването на гражданите се осигурява от бюджета, здравните каси и други източници, при условия, уредени със закон."

ПРЕДС. ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: Тази алинея би могла да отиде като пета, защото това е Основни права и задължения на гражданите. Чл. 53 има идеята за правото на гражданите на здравеопазване и оттук систематичното място не можем да започваме с финансирането в ал.1.

ЕДИН ОТ ПРИСЪСТВУВАЩИТЕ: А като кажете в ал.1 - "безплатно", а в ал.5, че здравеопазването се финансира от лични, не противоречи ли думата "лични" на понятието "безплатни"? Противоречи абсолютно.

ПРЕДС. ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: Защо да противоречи?

ЕДИН ОТ ПРИСЪСТВУВАЩИТЕ: Защо той си вади от джоба.

ПРЕДС. ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: Вие имате думата.

ЕДИН ОТ ПРИСЪСТВУВАЩИТЕ: Аз се извинявам, но тук се смесват две понятия. Точно в първа алинея е дадено правото, че едно е здравното осигуряване - това е едната форма, която ще съществува и която в момента не съществува, а втората форма е "безплатна", от която ние в момента и по-късно не можем да лишим нашите граждани. Точно това е залегнало в ал.1. Няма никакво противоречие. Това са съвместимости на две неща. Съвсем ясно и съвсем определено са съвместимости.

ПРЕДС. ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: Вие искахте думата.

ЕДИН ОТ ПРИСЪСТВУВАЩИТЕ: Аз ви моля да обърнете внимание на този текст: "Българските граждани имат право на здравно осигуряване, гарантиращо достъпна медицинска помощ и безплатно медицинско обслужване." Това е абсурдът, за който говорим. Здравното осигуряване не гарантира безплатно медицинско обслужване.

ПРЕДС. ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: Добре, но защо се страхуваме от думата "безплатно"? Аз виждам, че това е проблемът.

ЕДИН ОТ ПРИСЪСТВУВАЩИТЕ: Защото то не е безплатно.

ПРЕДС. ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: Ясно е, че то и сега не е безплатно.

ЕДИН ОТ ПРИСЪСТВУВАЩИТЕ: Вие попитахте защо се страхуваме

ЕДИН ОТ ПРИСЪСТВУВАЩИТЕ: Както чувате, няма такова право. Досега не е била безплатна медицинска помощ.

ЕДИН ОТ ПРИСЪСТВУВАЩИТЕ: По въпроса за думите "безплатна медицинска помощ" - защо се страхуваме? Не се страхуваме, а просто не е безплатна.

Досега медицинската помощ не беше безплатна, а тя няма и да бъде безплатна. Вече за осигурителните фондове, кога да влязат - говорихме. Сложим ли думата "безплатна" към медицинска помощ да фигурира за здравеопазването, това означава, че ние анулираме закона за частната практика, защото всеки ....

ПРЕДС. ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: Не, това въобще не е така.

ЕДИН ОТ ПРИСЪСТВУВАЩИТЕ: Всеки може да се аргументира. "Конституцията ми дава право на безплатно здравеопазване". Ако ще фигурира думата "безплатно", то трябва да осигурим, да пишем вътре и да кажем: "децата или тези, които не могат да работят, които са болни, които не могат да се осигурят, могат да имат право на безплатна помощ. Но един хайляз, който продава пред Магурата и т.н. ние да му гарантираме в Конституцията безплатно здравеопазване ....

ПРЕДС. ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: Обърнете внимание, колеги, изрично пише: "При условия и ред, определени със закон. Безплатна медицинско обслужване при условия и ред, определени със закон. Следователно, законът е този, който ще конкретизира категориите, условията.

Има думата госпожа Виткова.

МИМИ ВИТКОВА: Мисля, че ние тук бъркаме някои понятия. Когато говорим, че медицинската помощ е безплатна, то се отнася до това, че тя е безплатна за гражданина, когато ползува нейните услуги. Ние бъркаме това, че обществото заплаща или всеки член от това общество заплаща за своя здравен риск. Това заплащане в хода на целия човешки живот и всички вноски понякога се оказват една абсолютно символична сума пред еднократната такава, когато човек я ползува като медицинска помощ.

Пример: една сърдечна или друга операция е към днешна дата между 150 и 180 000 лева. Здравните вноски, здравната осигуровка на всеки гражданин (говоря за личната, изключвам държавата изключвам работодателя) през целия му живот като сложим дори и този процент провизорен, който сега сме измислили - 6%, никога не могат да стигнат еднократната помощ, която получава човек в рамките на тези 200 000 лева.

Като отричаме, че днес медицинската помощ е безплатна, не трябва да забравяме, че стационарната помощ е изцяло безплатна у нас, че децата до 6 години се лекуват изцяло безплатно, че болните с над 40 групи заболявания се лекуват - независимо къде вкъщи или в болница - изцяло безплатно, че децата до 14 години ползват 25%, че участниците в Отечествената война и социално слабите ползват 25% - т.е. на нас към днешна дата ни остава да помислим медикаментите, които днес струват толкова скъпо, как можем да вкараме и тях в рубриката на безплатната медицинска помощ. Никога медицинската помощ за едно общество няма да бъде безплатна. Тя е може би най-скъпо струващата такава социална помощ, но тя е платена за цялото общество и за нея внася цялото общество. Аз, която никога няма да боледувам, ще внеса своята лепта за този, който ще боледува по-често.

Така че за гражданите медицинската помощ, защо да не бъде гарантирана като безплатна?

Аз мисля, че ние бъркаме заплащането за здравна осигуровка, здравния риск и медицинската помощ, която смятам че трябва да бъде и да остане безплатна. Защо се страхуваме да махнем думата "безплатна"? Колеги, страхуваме се, защото днес имаме Закон за народното здраве, в който е записано, че медицинската помощ е безплатна, ние не можем да изменим на този закон да речем в скоро време. Но какъв ще е следващият закон, как ще бъде изработен той в цялата ситуация на страната ни, в цялата ситуация, в която се намират и държавните, и частни фирми - какъв процент от населението и на какъв процент ще могат да осигурят своите работници или гражданите държавата - ние това не можем да гарантираме.

Ако Конституцията не запише това, държавата може да каже в утрешния ден и в утрешния закон, че тя ще осигури известен процент от населението, или предприятието ще каже, че то не може да плати 12% или 6% за своите работници - ще плати много по-малко и тогава медикаментите, които в една рецепта днес струват 200 лева, ще трябва да ги заплати гражданинът.

ПРЕДС. ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: Добре, Вие сте за текста?

МИМИ ВИТКОВА: Мисля, че текстът е добър и ако той търпи някакви корекции, те трябва да бъдат само в словореда или в нещо друго.

ПРЕДС. ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: И още нещо, което да бъде ясно на всички нас, а явно и долу на аудиторията, респективно на населението. Този текст на чл. 53 (основно първата алинея) не отхвърля частната практика, нали така?

МИМИ ВИТКОВА: Ама защо да я отхвърля, когато здравно-осигурителната система ще е тази, която ще заплаща и на държавната и на частната помощ.

ПРЕДС. ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: Защото колегата подхвърли това, че, видите ли, частната практика се забранява .... Няма такова нещо.

МИМИ ВИТКОВА: Ние се страхуваме, че забогатяващите и тези до Магурата - защо и за тях ще бъде безплатна. Държавата ще е тази, която ще направи адекватна данъчна система, за да прибере от забогатяващите и от всички останали, пък на него да му я върне като безплатна медицинска помощ.

ПРЕДС. ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: Има думата господин Бъчваров.

ВЕНЦИСЛАВ БЪЧВАРОВ: Дами и господа, произлизам от лекарско семейство. Моята майка преди 9 септември работеше именно по системата на здравното осигуряване и затова се позовавам и на един семеен опит, който имаме.

По принцип този член, за да няма недоразумения, бих предложил една малка редакция, добавка на още две думи, за да се изчистят нещата и ще се обоснова след това защо.

ПРЕДС. ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: Към текста ли?

ВЕНЦИСЛАВ БЪЧВАРОВ: Да, към текста. "Българските граждани имат право на здравно осигуряване, гарантиращо достъпна медицинска помощ и безплатно медицинско обслужване в държавни медицински учреждения при условия и ред, определени със закон." При това положение ние даваме и реалната възможност при бъдещото развитие на медицината за развитие на частни клиники, в които високото качество на обслужването ще бъде платено и това не трябва да бъде спирано, а трябва да бъде поощрявано.

Това е едно компромисно предложение, което би изчистило спора дали да бъде безплатно или не безплатно в този текст медицинското обслужване.

ПРЕДС. ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: Колеги, благодаря на господин Бъчваров, но и това, което ви е раздадено на вас - не допълнител-

ното, а в проекта, изрично е записано: "Гражданите имат право на безплатна медицинско обслужване в държавни здравни заведения при определените в закона условия." Ние изрично го записахме за държавните здравни заведения.

ЕДИН ОТ ПРИСЪСТВУВАЩИТЕ: Понеже тук го няма.

ПРЕДС. ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: Да, благодаря ви, това е подобрен текст и ако се обединим около това - да включим предложението на господин Бъчваров и смятам, че можем да решим въпроса. Редакционно ще оправим.

ЕДИН ОТ ПРИСЪСТВУВАЩИТЕ: Предлагам да бъде "държавни и общински здравни заведения".

ГРИГОР ШИШКОВ: Ако малко се замислите какво правите в момента ....

ПРЕДС. ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: Ама Вие мислите, че не мислим ли?

ГРИГОР ШИШКОВ: Ако мъничко се замислите ....

ПРЕДС. ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: Искам да ви кажа, че всички тук мислим...

ГРИГОР ШИШКОВ: Искам да ви кажа, че ако този текст се приеме така, аз тази Конституция няма да я подпиша.

ПРЕДС. ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: Ако желаете.

ГРИГОР ШИШКОВ: Не.

(Народният представител става и се приготвя, за да излезе от заседанието)

ГЕОРГИ ПИРИНСКИ: Нека да чуем мнението Ви, моля Ви се, останете, за да чуем мнението Ви.

ГРИГОР ШИШКОВ: Ние това мнение го обсъждаме 5000 пъти и явно е, че няма да се разберем. Довиждане. (Напуска заседанието)

ПРЕДС. ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: Това е най-лесната работа.

ГРИГОР ШИШКОВ (на излизане): Въртим, сучем: на доктор Виткова демагогията.

ЕДИН ОТ ПРИСЪСТВУВАЩИТЕ: Смятам, че нямаме време, достатъчно се обсъжда на първо четене, в комисиите, искам синтезирано да ви кажа принципите, които ме ръководят.

Първо: това, което е постигнато досега не трябва да отстъпваме от него, а това, което е постигнато мога да го дефинирам не като безплатна, а като достъпна медицинска помощ. (Моите колеги много добре знаят на ръка колко се плаща една гръдна операция и че безплатно почти няма. Мина се на заплащане в натура. Това трябва да се махне.

ВЕЛКО ВЪЛКАНОВ: Вие колко сте взел на ръка досега?

ЕДИН ОТ ПРИСЪСТВУВАЩИТЕ: Колега, от умрял - нататък. Аз съм хистолог. От умрял нататък съм, но знам колко е една гръдна операция.

Искам да изложа втората теза. Първата теза беше което сме постигнали да го запазим. Втората ми теза е да премахнем разликата между държавни и частни, както и общински заведения. Не трябва да съществува такава разлика. Трябва да бъде, както е достъпна за държавното, така трябва да бъде достъпна и за частното, иначе ще направим голяма грешка.

Здравно-осигурителната система дава право на избор на пациента дали да отиде в частното, за да си избере лекуващия лекар или да отиде в държавното. Не съм съгласен с предложението от колегата Бъчваров текст. Правилно е коригиран, но аз ви обръщам внимание отново: здравното осигуряване, което ще бъде решено със закон за здравно-осигурителната система изключва безплатното медицинско обслужване, както е в този текст. Разберете го това.

Здравното осигуряване ще стане чрез фондово осигуряване, осигуряване от работодател, осигуряване от пенсионен фонд, но все някой ще влага в този фонд.

ПРЕДС. ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: Но как ще е за гражданина?

ЕДИН ОТ ПРИСЪСТВУВАЩИТЕ: Ще има граждани, за които няма да бъде безплатно. Този, който не си е платил и не е предвиден в закона - примерно, един човек, който не желае... 25-годишен е и не желае да се осигури. Той поема всички рискове. Трябва и това да дадем като право на избор на хората, защото в Закона за здравното осигуряване съществува една алтернатива, която беше разглеждана в комисията - да бъде здравното осигуряване задължително или здравното осигуряване е право на всеки. Това е философията на закона. Обсъждахме го дали да съществува, дали да е задължително здравното осигуряването, или да има право на избор. Някой не желае.

ПРЕДС. ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: Никой не оспорва такива осигурителни вноски. Ще има лични и колективни. По това никой не спори за начина на финансиране на здравеопазването. Здравното осигуряване няма да бъде безплатно, колеги. Смисълът е да вкараме лева като регулатор на взаимоотношенията пациент-лекар. Това е абсолютно необходимо. Пациентът трябва да носи средствата, с които идва. Това е регулиращата роля.

ПРЕДС. ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: Има думата господин Пирински.

ГЕОРГИ ПИРИНСКИ: Аз исках да чуем аргументите и на другата страна във връзка с предложението на г-н Бъчваров преди да взема отношение, затова помолих да се изкажат преди мен. Само две думи. Преди да се върнем към този въпрос, ние имаме половин час преди пленарното заседание и предлагам да помислим с какво ще продължим пленарното заседание, тъй като този текст наистина е дискутиран много пъти. Аз подозирам, че може би няма да можем да се уточним по текста сега.

ПРЕДС. ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: Трябва.

ГЕОРГИ ПИРИНСКИ: Трябва, разбира се.

ПРЕДС. ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: Всички аргументи вече са казани многократно.

ГЕОРГИ ПИРИНСКИ: Две думи по това, което се каза досега. Наясно сме, че се финансира от бюджета от осигурителни вноски и чрез други източници. Човек може да отиде да си плати. Аз лично си представям така нещата: онова, което се покрива за сметка от бюджета, трябва да осигури онзи безплатен минимум за всеки гражданин, на който може той да разчита в положение, в които обществото преценява, че не би трябвало да му се иска той да плати директно или чрез осигурителна вноска за този минимум здравна помощ, за която е упълномощен всеки български гражданин. Той като гражданин си плаща данъците в тази страна, той е данъкоплатец, той е член на това общество и има право съгласно Конституцията на един минимум здравна помощ. Освен това той може да избере да се осигури и да си плаща допълнителна осигуровка и тогава би трябвало да има право на някакъв допълнителен обем помощ или на по-добро обслужване в сравнение с онова, което има като безплатен минимум или на допълнителен обхват.

Трето, струва ми се, че той ако иска вече да си плати лично, той би трябвало да може да отиде в частна клиника, която да е много по-добра от бюджетно финансираната. На мен ми се струва, че другото не е логично.

Тъй като тук е степента (това, което Мими Виткова говореше) и което в тези дискусии всички съществува, до каква степен лично аз плащам за това, което получавам и до каква степен това, което получавам е резултат на преразпределение. Най-голямото преразпределение е чрез бюджета и затова в най-малка степен мога да очаквам, че след като някой друг е платил за мене аз ще получа всичко онова, което в момента имам нужда, но един минимум трябва да имам. Ако съм си доплатил - тогава си показвам осигуровката и имам право на нещо повече от този минимум. Ако съм готов да платя в момента за най-висококачествената помощ, която е на разположение, то тя трябва да е достъпна за онези, които могат да платят. Така го разбирам. Може би не го разбирам както вие го разбирате, но така ми се струва, че е единствено възможното.

ПРЕДС. ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: Според вас текстът е приемлив?

ГЕОРГИ ПИРИНСКИ: Да.

ПРЕДС. ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: Все пак, да се съсредоточим върху текста.

ГЕОРГИ ПИРИНСКИ: Това го приемам, защото го разбирам по този начин. Тук е гарантиран минимума плюс осигуряването.

ПРЕДС. ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: Господин Иванов, имате думата.

ГЕОРГИ ПИРИНСКИ: Поддържам и добавката на господин Бъчваров за държавните и общинските, тъй като именно така разбирам нещата, че в държавните и общинските мога да разчитам на бюджетното финансиране и на онова, което бих си доплатил със осигуровката.

ПРЕДС. ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: С други думи, нямате нищо против тази редакция, която предложи ...

ГЕОРГИ ПИРИНСКИ: Напротив, подкрепям я и Ви предлагам да се обединим около това разбиране на нещата.

ПРЕДС. ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: Ако можем да се обединим около тази редакция...

ЛЮБОМИР ИВАНОВ: Ще се постарая да бъде съвсем кратък. Първо, аз възразявам срещу това, което предложи господин Бъчваров, защото то създава, всъщност, ако погледнем нещата от обратната страна на медицината, като един бизнес, защото той е и това също - всяко медицинско учреждение в крайна сметка има финанси, има бизнес от тази работа. В много страни това е един от най-големите видове бизнес.

13

ПРЕДС. ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: Мисля, че тук няма различия по същество.

НИКОЛАЙ ПАВЛОВ: Когато казваме, че гражданинът има право на здравно осигуряване, гарантиращо медицинска помощ и безплатно ползуване на медицинско обслужване, ние вече сочим кой получава безплатната помощ, а не как се формира тази безплатна помощ. И тогава ал. 5 ще стане ал. 2. Да оставим бюджета на последно място, да минат осигурителните вноски, тоест задължителното осигуряване, другите източници и бюджетът. Променям реда. Акцентира се върху общественото осигуряване.

ПРЕДС. ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: Променя се и формулировката. Казва се "ползуване на безплатна медицинска помощ".

ВЕЛКО ВЪЛКАНОВ: Колеги, аз смятам, че ще бъде извънредно голяма грешка ние да изоставим текста на действащата Конституция, който осигурява в някаква степен безплатна медицинска помощ. Отпадането на този текст означава съществена промяна в битието на хората у нас, социалното битие. Ние не бива да допускаме фактическа промяна в съществуващото положение. Онзи, който до днес е имал възможност да отиде в районната поликлиника и да получи безплатна помощ, трябва да продължава да има тази възможност. Тази възможност трябва да се запази. Иначе можем да очакваме сериозни социални вълнения. При това, основателни. Това трябва да бъде гарантирано чрез думата "безплатно".

На второ място, искам да попитам тези, които толкова остро възразяват срещу текста, който е предложен, защо се боят от това, че държавата е готова да осигури на някои лица безплатна медицинска помощ? Какво толкова страшно има в това? Аз започвам да подозирам в лошо социално чувство някои ваши колеги. Изглежда, че те се страхуват, че болните, които отиват в държавната болница, се отклоняват от частния сектор, където някои ваши колеги очакват да направят бизнес, както тук се каза. Аз подозирам това, признавам си този грях. Защото се плашат, че потокът към частните заведения няма да бъде толкова голям, колкото ако го няма държавното здравно заведение. И тази позиция, която разви Стойчо Донев, е нехуманна позиция. Искам да го кажа с цялата определеност. Това е позицията на плащането в брой - имаш пари, лекуваш се; нямаш пари - лягаш и умираш. Той ясно каза, че е въпрос на пари.

Изцяло поддържам текста, ние не бива да отстъпваме.

ПРЕДС. ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: Можем ли да се обединим около текста, който се предложи тук: "Българските граждани имат право на здравно осигуряване, гарантиращо достъпна медицинска помощ и безплатно ползуване на медицинско обслужване в държавните здравни заведения."

СТОЙЧО ДОНЕВ: Категорично протестирам.

НИКОЛАЙ ПАВЛОВ: Нека да говорим за нещата такива, каквито са, докторе! Аз имам осигурителна книжка и дали ще отида в държавна болница или в твой кабинет, това си е мое право. Като дойда при теб с осигурителната си книжка, ти ще си завериш сумата.

ПРЕДС. ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: Колеги, можем ли да се обединим около този текст: "Българските граждани имат право на здравно осигуряване, гарантиращо достъпна медицинска помощ и безплатно ползуване на медицинско обслужване при условия и ред, определени със закон".

РУМЕН ВОДЕНИЧАРОВ: Поддържам този текст и ви предлагам да се обединим около него и да го предложим в пленарната зала. Естествено, законът ще регулира всичко това, за което се безпокоят някои от професионалистите тук отдясно. В Закона ще влезе дори обслужването с лекарствени препарати, защото човек, който има осигурителна книжка, ще отиде и ще вземе лекарството на половин или на четвърт цена. Така е във всички страни. Това ще бъде един стимул той да бъде добър производственик, добър професионалист, това ще бъде един добър стимул той да си плаща данъците. В противен случай той няма да има тази книжка. Тоест, законът ще определи всички това, а да предложим основния текст така, както го прочете господин Корнезов.

ПРЕДС. ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: Ще го прочита още веднъж: "Българските граждани имат право на здравно осигуряване, гарантиращо достъпна медицинска помощ и безплатно ползуване на медицинско обслужване при условия и ред, определени със закон".

Моля ви долу, в залата, да поддържаме този текст, да не започнем отново безкрайни спорове.

Господин Стефан Стайнов повдигна въпроса около чл. 109, ал. 5 да отиде на мястото на ал. 2. Той повдигна въпроса и за чл. 109, т. 5. Вчера беше прието, че "Президентът на републиката

определя границите на административно-териториалните единици и техните центрове по предложение на Министерския съвет, основано на допитване до народа".

Предложението на господин Стефан Стайнов да гласи само така: "Президентът на републиката утвърждава границите и центрoвете на административно-териториалните единици в предвидените от закона случаи".

Всъщност ние сме гласували глава осем "Местно самоуправление" и в чл. 143, второто изречение текстът гласи: "Териториалното деление и правомощията на Столичната община и на другите големи градове се определя със закон". С други думи, териториалното деление се определя със закон.

В чл. 144, ал. 2 се казва: "Границите на общините се определят след допитване до населението". Господин Стайнов счита, че по същество това правомощие на президента или това право на президента трябва да гласи само "утвърждава границите и центрoвете", тъй като тези въпроси ще бъдат определени със закон.

ЖИВКО МИЛАНОВ: Този въпрос е намерил едно двойствено решение и действително трябва да се намери един начин, за да бъде решен. Първият текст, първата редакция беше, че териториалното деление се осъществява от Народното събрание. След това, след първото четене ние го прехвърлихме в компетенциите на президента. Миналия път, когато се разглеждаше местното самоуправление, се върна отново, защото, щом е със закон, само Народното събрание може да го решава. Следователно трябва да има един режим. Щом териториалните промени се извършват със закон, тази компетентност би трябвало да се прехвърля отново на Народното събрание. Друг начин няма. Или изцяло ще остане в компетенциите на президента по предложение на Министерския съвет и след допитване до населението, или да се отиде в Народното събрание. И това е.

ПРЕДС. ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: Но текстовете вече са гласувани.

СВЕТΟΣЛАВ БЪЧВАРОВ: Аз смятам, че тук се има предвид нещо друго. След като веднъж еднократно е извършено новото административно деление, в процеса на работата ще възниква необходимост от промяна, която ще бъде текуща промяна - просто две селища ще решат, че не могат да съществуват като отделни общини, защото

финансово не могат да издържат, не трябва с това да се занимава Народното събрание. То трябва да се решава делово.

ГЕОРГИ ПИРИНСКИ: Имам един въпрос към проф. Миланов. Считате ли, че ако се каже "Утвърждава изменения на границите и центровете на административно-териториалните единици по предложение на Министерския съвет в предвидения от закона случай", може да се счита, че законът поначало определя границите и оправомощава президента да извършва определени изменения от рода на тези, които спомена тук господин Бъчваров. Да няма противоречие между това, което Вие казахте, че Народното събрание е компетентното и законът оправомощава президента в определени случаи да утвърждава тези изменения, от които би могло да стане нужда.

ЖИВКО МИЛАНОВ: Ние няма да имаме ясни критерии кога се извършва всъщност нещо ново, кога се правят промени. Защото всяка нова община е промяна в териториалното деление. Трябва да намерим някакви точни критерии.

ГЕОРГИ ПИРИНСКИ: Не би ли могъл, да речем, законът да изключи създаване на нова община, а да каже корекции в състава, границите или във връзка с промяна на центъра и т.н.

ЖИВКО МИЛАНОВ: По принцип би могло.

ЛЮБОМИР ИВАНОВ: Нека погледнем проекта за Закона за териториалното деление. Там има списък на областите, на общините и центровете. Това е закон. А оттам нататък става въпрос за нещо друго - че когато се приеме този закон, той фиксира общините в този вид, в който са сега. Оттам нататък промените в границата означават само, че едно село може да се извади от едно място и да се прехвърли на друго място по тяхно желание. Тогава, според мен, е най-удачна тази формулировка: "Президентът утвърждава промени в границите по предложение на Министерския съвет". А ако става въпрос за създаване на нова община с нов център, това вече трябва да стане с промяна в закона и това трябва да го направи Народното събрание.

ЖИВКО МИЛАНОВ: Такава диференциация би могла, но едва ли това е най-добре.

ЕМИЛИЯ ДРУМЕВА: Но това предполага, че законът е направил едно първоначално разделение.

ПРЕДС. ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: Колеги, моля да се върнем към текста. Говорим за чл. 109, т. 1. "Утвърждава промени в границите

и центрoвете на административно-териториалните единици по предложение на Министерския съвет в предвидения от закона случаи".

Обединяваме ли се около този текст? Добре.

По Преходните и заключителните разпоредби.

НИКОЛАЙ ПАВЛОВ: Ал. 2 на чл. 1: "До избирането на Върховния касационен съд и на Върховния административен съд тяхното правомощие по чл. 138, ал. 3 и 155, ал. 1 от Конституцията се упражнява от Върховния съд на Република България".

Тук трябва да се види само дали текстовете не са си променили номерацията. Иначе спорове по текста няма.

§ 2, ал. 1. "Народното събрание в едногодишен срок от влизането на Конституцията в сила привежда в съответствие с нея онези норми на законите, които ѝ противоречат".

Спорове по тази разпоредба няма.

ал. 2. "Народното събрание в срок от 3 години приема законите, които изрично са посочени в Конституцията".

РОСЕН ХУБЕНОВ: Тук трябва да обмислим срока, колеги. Аз не зная дали е правена извадка кои закони изрично са предвидени в Конституцията, но мисля, че тригодишният срок е твърде дълъг.

НИКОЛАЙ ПАВЛОВ: Ако си спомняте, ние много пъти препращахме към закон. Докато се подготвят тези закон, ще има една дълга пауза. Въпросът е кой ще подготви тези закони. Аз съм склонен да защита тази позиция докрай - за тригодишния срок. Ако имате някаква аргументация, кажете я.

СВЕТОСЛАВ БЪЧВАРОВ: Конституционният съд трябва да определи кои закони трябва да се преработват и кога ще стане това.

НИКОЛАЙ ПАВЛОВ: Нека не даваме на Конституционния съд повече власт, отколкото той по принцип има. Конституционният съд, когато констатира, че определени закони трябва да бъдат приведени в съответствие, прави сигнал до Бюрото на Великото Народно събрание. Ако Великото Народно събрание не вземе своевременно мерки, прогласява законите за недействувачи и да видим тогава дали Народното събрание няма да се заеме. Нещата са прости. Дадете ли му власт да законодателствува, всъщност вие го изваждате от онова положение на независимост. Той става вече зависим. Определената с Конституцията съдебна власт влиза в действие

след приемането на новите устройствени и процесуални закони, а всъщност тук днес се предложи и се уточнява една нова разпоредба, която ще ви прочета в двата варианта, като не скривам, че ще настоявам на втория вариант.

§ 3, ал. 1. "Определената в Конституцията съдебна власт влиза в действие след приемането на новите устройствени и процесуални закони". С други думи, тук ние запазваме съществуващата редакция.

ал. 2. "В едногодишен срок от приемането на Закона за устройство на съдебната система Висшият съдебен съвет след подбор признава качеството на несменяеми по чл. 137, ал. 4 на заварените съдии, прокурори и следователи".

Това е необходимо, за да може да задействува съдебната власт. Какво е съображението на министерството? Министерството смята, че този период не може да се протака безкрайно, т.е. да се извършва подбор на съдиите, а това, което е редакционната промяна, предлагана от проф. Миланов, е изискването Висшият съдебен съвет да върши подбор.

Вторият вариант е без подбор. Автоматически се стига до идеята, че те по право вече са съдии.

Чета варианта на проф. Миланов: "Висшият съдебен съвет признава качеството на несменяеми по чл. 137, ал. 4 на заварените съдии, прокурори и следователи в едногодишен срок от приемане на Закона за устройство на съдилищата".

В края на краищата, трябва да се съобразите с едно нещо. Нали говорите за конкурсно начало, за състезателно начало и изведнъж лишавате едно министерство от правото му да си подбира кадрите.

ЖИВКО МИЛАНОВ: Безспорно е, че този въпрос трябва да бъде решен, защото ние сме решили в чл. 137 въпроса за в бъдеще, а по отношение на заварените съдии трябва да се вземе някакво решение. Ясно е, че все пак трябва да се направи някаква преценка. Но мен много ме плаши думата "подбор", това означава, че моментално започва глобална преценка на всички, макар че действително ще бъде може би и така.

ПЕТЪР ОБРЕТЕНОВ: Това, което казва господин Миланов, е по-добро - "признава".

ЖИВКО МИЛАНОВ: Аз мисля, че "признава" означава, че той ще оцени дали има качества да му се признае или да не му се признае.

ЛЮБЕН ГРОЗДАНОВ: Може би най-омекотеният вид е "след преценка".

ПРЕДС. ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: Проблемът е принципен. Всички заварени съдии, прокурори и следователи, които желаят, стават несменяеми по право, ако имат три години стаж, или Висшият съдебен съвет ще прави поименна преценка за всеки един съдебен магистрат да му каже: "Ти ставаш, ти не ставаш". В това е въпросът.

НИКОЛАЙ ПАВЛОВ: За да отговоря на колежата Грозданов, ще кажа, че ако става дума за чистка, има Закон за политическите партии. Има сигнали, че в някои съдилища партиите си действуват. Това също е възможност да си направиш чистката. Подборът не е на политически критерии, това не искате да разберете.

ЛЮБЕН ГРОЗДАНОВ: Така, както е формулирано от проф. Миланов, звучи задоволително. Става въпрос, че ново качество се признава на съдиите - несменяемост. И това може да го направи Висшият съдебен съвет. Там той не е казал "преценка", "подбор" и т.н.

ЛЮБОМИР ИВАНОВ: Аз не съм от системата и не разбирам наоколо, но искам да кажа следното. Когато тези хора са назначавани на тези места навремето, те не са назначавани при условие, че са несменяеми. Сега вече възниква проблемът дали тези хора трябва да останат несменяеми, след като не са назначавани при такива условия.

НИКОЛАЙ ПАВЛОВ: Вие давате това право на една фабрика, а на една съдебна система не давате.

ЕМИЛИЯ ДРУМЕВА: Качеството "несменяеми" по чл. 137 се признава на заварените съдии или получават заварените съдии след признаването от Висшия съдебен съвет в срок от една година. Тук има нюанса, че може да не признае.

НИКОЛАЙ ПАВЛОВ: Мисля, че тази редакция е сполучлива и е по-деликатна, по-елегантна. Обединяваме ли се около становището на мадам Друмева?

РОСЕН ХУБЕНОВ: Фактически за мен основният въпрос е: по право ли ще стават несменяеми заварените съдии, прокурори и следователи или пък по преценка на Висшия съдебен съвет. Това е въпросът ми, на него би трябвало да отговорим с да или с не

и оттам нататък да търсим редакцията. Защото като слушам внимателно изказванията, се очертаха две тенденции: едната е за несменяемост по право, ако не се лъжа, Корнезов и Николай са на това становище.

ЖИВКО МИЛАНОВ: Сутринта се уточнихме и с министър Пенев, той също се съгласи, че трябва да има преценка.

МАТЕЙ ДРЪНЧАРОВ: Щом разпоредбата е конституционна и е в Преходните разпоредби, тя трябва да бъде всъщност по право. Това е справедливо, господа, няма защо да се лъжем. Щом въвеждаме нова Конституция, тя има насреща заварени съдии, има нов Устройствен закон, там е казано кой излиза, кой е некадърен, кой какъв е, следователно, който е негоден, той ще си влезе в системата на Устройствения закон и ще излезе, но това ще бъде в един покъсен момент по реда на Устройствения закон, а иначе по право трябва да му се признае несменяемостта.

ПРЕДС. ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: Точно така, аз съм за тази формулировка.

РОСЕН ХУБЕНОВ: Нека наистина да се уточним тук, защото в залата дискусиата трябва да бъде насочена в определена посока. Вие забелязахте, че и към самата несменяемост имаше едно недоверие от страна на някои народни представители. Трябва да има становище на комисията по този въпрос.

ПЕТЪР ОБРЕТЕНОВ: Колега Хубенов, точно това Ви казвам, че няма да приемат принципа за несменяемостта.

НИКОЛАЙ ПАВЛОВ: Без тази ал. 2 ние не можем да стигнем дотам. Това трябва да е ясно.

СПАС МУЛЕТАРОВ: В момента всички съдии са в трудово-договорни отношения с министерството, макар и избрани от Народното събрание. И ние нямаме никакво основание поради това, че се въвежда нов режим за издигането и за избирането им или назначаването им, това да ни дава основания да прекратяваме тези трудоводоговорни отношения с тях. Те могат да бъдат прекратени само при условията на действащия Кодекс на труда. Говоря точно за периода, когато техният мандат тече, но не е изтекъл. Такава хипотеза можем да приложим само, когато изтече мандатът на избрания съдия. Но по време на мандата, след като влезе Конституцията, това не означава, че веднага по силата на самата Конституция ние трябва да започнем преценка и подбор.

Моето предложение е да има условие след изтичането на мандата.

ПРЕДС. ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: Ние казваме, че това става в едногодишен срок след приемането на Закона за устройство на съдилищата, така че нещата са решени.

Моля по текста. "Качеството несменяемост по чл. 137, ал. 4; получават онези заварени съдии, прокурори и следователи, на които Висшият съдебен съвет го признава в едногодишен срок от приемането на Закона за устройство на съдебната система".

РОСЕН ХУБЕНОВ: Текстът не е перфектен, защото той няма да се покрие с изтичането на мандата на съдиите.

ЖИВКО МИЛАНОВ: Аз мисля, че тук не бива да се смесват мандатът с качеството. Защото тук става въпрос за признаване на качества. Той може да си остане съдия и да си изкара мандата, но той трябва да получи качество на несменяемост. След изтичането на мандата той ще бъде сменен, а този, който получи качеството несменяем, остава докрая, до пенсионирането си несменяем. Не бива да се смесват тези две неща.

РОСЕН ХУБЕНОВ: В такъв случай ние приемаме две категории съдии - едната категория е несменяеми, а другата категория е сменяеми. А преди малко тук се постави въпросът и ние отрекохме това деление.

ПРЕДС. ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: Колеги, обединяваме ли се около този текст?

РОСЕН ХУБЕНОВ: Би трябвало да обмислим още един момент - за влизането в действие на новата съдебна власт. Този текст, който е предложен, ако го приемем без уточнение, означава, че новата съдебна власт би трябвало да влезе в сила не по-късно от три години след приемането на Конституцията. А според мен този тригодишен срок е твърде дълъг, защото разпоредбите на новата Конституция няма да задействуват без новата съдебна власт. Предлагам този текст да се допълни. "Определената с Конституцията съдебна власт влиза в действие след приемането на новите устройствени и процесуални закони, но не по-късно от една година от влизането на Конституцията в сила." Това означава, че съдоустройствените закони и процесуалните закони веднага по силата на Конституцията стават приоритетни и те ще бъдат първите, с които ще се занимае следващото Народно събрание, ако ние не успеем да свършим част от тази работа.

ПРЕДС. ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: За мен това е нереално. Ние не можем да поставим на следващото Народно събрание една година, за да приеме нов Наказателно-процесуален кодекс, Закон за административното производство, Закон за административните нарушения и наказания и т.н. Всички тези процесуални закони е абсурдно да могат да бъдат приети в едногодишен срок наред с устройствените закони, на прокуратурата, на съда. Защото веднага ще се постави въпросът - ако не могат да бъдат приети в едногодишен срок, какво ще стане?

Затова не е удачно да слагаме един точно фиксиран срок.

РОСЕН ХУБЕНОВ: Добре, тогава аз правя официално предложение, ще го дам писмено и долу ще го защитавам. Можем да говорим за срока, но три години да оставим тази Конституция без механизма, който ще я вкара в действия, това е престъпление. Най-малкото, това е едно несериозно отношение към нея. Може би е по-добре да запишем, че три години е крайният срок.

НИКОЛАЙ ПАВЛОВ: Чета § 4: "Избори за Народно събрание се провеждат не по-късно от 75 дни от саморазпускането на Седмото Велико Народно събрание." Спорове по този текст има ли?

ПРЕДС. ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: Това означава до края на месец септември, ако на 17-ти юли парламентът се саморазпусне.

СВЕТΟΣЛАВ БЪЧВАРОВ: Мен ме притеснява, че този срок няма да се спази и веднага ще отидем в нарушение на Конституцията.

ЯНАКИ СТОИЛОВ: Сложете три месеца.

ПРЕДС. ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: Те бяха три месеца, но всички колеги ме "натиснаха", защото излизало, че срокът е много дълъг.

СВЕТΟΣЛАВ БЪЧВАРОВ: Да направим сметка: от 17-ти юли три месеца правят 17-ти октомври. Това е реалният срок за провеждане на изборите.

ПРЕДС. ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: Добре, нямаме спор, три месеца.

НИКОЛАЙ ПАВЛОВ: Изборите за президент и вицепрезидент се провеждат не по-късно от 90 дни от избора на Народното събрание.

ГЕОРГИ ПИРИНСКИ: Нека този срок да бъде два месеца.

НИКОЛАЙ ПАВЛОВ: Добре. "До избирането на президент и вицепрезидент председателят и заместник-председателят изпълняват функциите на президент и вицепрезидент по тази Конституция".

Тук спорове няма.

§ 5. "Правителството продължава да изпълнява функциите си по тази Конституция до образуването на ново правителство".

§ 6. "Великото Народно събрание продължава да изпълнява функциите си до избира на ново Народно събрание, като приема Закон за избиране на Народното събрание и органи за местно самоуправление. В същия срок се образува Конституционният съд.

ЯНАКИ СТОИЛОВ: Когато говорихме за парламентарни избори, там не посочихме, че това е и срокът за местните избори. Само казваме, че трябва да се приеме Законът за местното самоуправление. Това е добре, но ние трябва да определим и срока.

В § 4, ал. 1: "Изборите за Народно събрание и за местни органи на самоуправление се провеждат не по-късно от три месеца".

НИКОЛАЙ ПАВЛОВ: Нас ни притискат с тези два месеца, а ти искаш да скочиш от два месеца на три.

ЛЮБОМИР ИВАНОВ: За общинските избори, първо, е сложен срок, второ, ако трябва да се приеме и Избирателен закон за местните избори, това означава да запишем един график, който няма да се изпълни. Това не е едно обикновено решение на Народното събрание, което ние не изпълняваме, това е Конституция.

ЯНАКИ СТОИЛОВ: Именно от тези параграфи зависи дали тази Конституция ще влезе в сила или ще остане като един добър лозунг.

ЛЮБОМИР ИВАНОВ: Защо от това ще зависи?

ЯНАКИ СТОИЛОВ: Защото това е механизмът, който включва Конституцията в действие.

ЛЮБОМИР ИВАНОВ: Кое, местните избори ли?

ЯНАКИ СТОИЛОВ: Всякакъв вид избори.

ЛЮБОМИР ИВАНОВ: Да не пишем нереални неща!

ГЕОРГИ ПИРИНСКИ: Дайте да не водим разговори. Кажете си долу, в залата, че вашето мнение е, че това, което е решило народното събрание, е нереално. Засега то така е решило. Трябва да запишем "Избори за Народно събрание и за местни органи на самоуправление се избират едновременно".

ЛЮБОМИР ИВАНОВ: Не всяко нещо, което е решило Народното събрание, трябва да се запише в Конституцията. Ние решихме и за радиото, и за телевизията, и за какво ли не.

ЯНАКИ СТОИЛОВ: Да, аз ще ви предложа в Преходните разпоредби текст за радиото и телевизията, защото и това е изпуснато.

ЛЮБОМИР ИВАНОВ: И за журналистите, които снимат отгоре, и това да запишем в Конституцията.

ПРЕДС. ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: Колеги, долу ни чакат. § 4. "Избори за Народно събрание и за местни органи на самоуправление..."

ЛЮМОБИР ИВАНОВ: Нека пишем това, по което има единодушие.

ПРЕДС. ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: Добре, нали имаме решение на Великото Народно събрание от 28 май.

ЛЮБОМИР ИВАНОВ: Ние нямаме решение тези неща да влязат в Преходните разпоредби на Конституцията.

ГЕОРГИ ПИРИНСКИ: Добре, ще си кажеш мнението.

ПРЕДС. ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: Има ли някой, който е против изборите за местни органи на самоуправление?

ЛЮБОМИР ИВАНОВ: Аз не съм против изборите, аз съм против това да влиза в Преходните разпоредби.

ГЕОРГИ ПИРИНСКИ: Добре, добре, ще го кажеш долу. Всички други са съгласни. Да продължаваме нататък.

ПРЕДС. ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: Проблемът е в Закона за избиране на президент. Трябва ли нашето Велико Народно събрание да приеме такъв закон, а според мен трябва, след като засичаме 60 дни срок.

ГЕОРГИ ПИРИНСКИ: Тук е записано, че той продължава да изпълнява функциите си. Функциите си по коя конституция?

ПРЕДС. ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: По Конституцията, която сега приемаме.

ЯНАКИ СТОИЛОВ: Трябва да кажем, че е по новата Конституция.

ГЕОРГИ ПИРИНСКИ: Да, това имам предвид. Следващият въпрос е дали трябва да запишем само тези закони или да кажем "и закони за осигуряване на изборите"?

ПРЕДС. ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: Те са задължителни, защото без тях не може.

ГЕОРГИ ПИРИНСКИ: Последният ми въпрос е за т. 7. Не трябва ли да бъде три дни след приемането на Конституцията, тъй като това се свързва с един технически акт - публикуването

в Държавен вестник. Струва ми се, че за Конституция не би трябвало да се употребя терминът "публикуването". Запишете го "приемането" или "подписването", както искате. Но да не е "публикуването".

ЖИВКО МИЛАНОВ: Аз мисля, че ние ще влезем в противоречие с чл. 5, в който провъзгласихме публикуването като основен принцип за влизането на всички закони в сила.

ПРЕДС. ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: Без да бъде обнародван, законът не може да влезе в сила.

НИКОЛАЙ ПАВЛОВ: Обнародването е условие, без което не може.

ГЕОРГИ ПИРИНСКИ: Не трябва ли да запишем тогава, че обнародването им става не по-късно от 7 или 10 дни след приемането?

ЕМИЛИЯ ДРУМЕВА: Срокът е 15-дневен.

ЯНАКИ СТОИЛОВ: Добре, не можем ли да кажем, че Конституцията се обнародва от председателя на Великото Народно събрание и влиза в сила три дни след обнародването ѝ? Защото всъщност трябва да се запази суверенността на парламента да вкара тази Конституция в действие.

ПЕТЪР ОБРЕТЕНОВ: Съгласен съм.

ПРЕДС. ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: Добре, така да го запишем. Тази Конституция се обнародва от председателя на Великото Народно събрание и влиза в сила от деня на обнародването ѝ.

ЯНАКИ СТОИЛОВ: Извинете ме, ще ви задържа още малко. Колеги ми дадоха предложение за Преходна разпоредба със следното съдържание, която искат да влезе в Преходните разпоредби. "До създаване на нова законодателна уредба за статута на Българската телевизия, Българското радио и Българската телеграфна агенция Народното събрание осъществява правомощията, които има по отношение на тези национални институти Великото Народно събрание".

В момента ние казваме, че това се урежда от закон. Но закон нямаме.

ГЕОРГИ ПИРИНСКИ: Това е за да няма вакуум и неяснота. Това е много важно, тъй като това е четвъртата власт наред с трите класически.

ЯНАКИ СТОИЛОВ: Ние имаме едно статукво, което се запазва до момента, в който следващият парламент приеме закон и уреди по какъв начин ще действуват.

ПЕТЪР ОБРЕТЕНОВ: То се подразбира.

ГЕОРГИ ПИРИНСКИ: Да, но е важно да се изпише, за да няма спорове.

ПЕТЪР ОБРЕТЕНОВ: Днес е най-неподходящо това да се включва и да се гласува.

НИКОЛАЙ ПАВЛОВ: Ще прозвучи като репресия.

ЯНАКИ СТОИЛОВ: Аз мисля, че идеята е точна. Трябва да намерим добра редакция.

ЛЮБОМИР ИВАНОВ: Веднага ще ревнат срещу нас.

ПРЕДС. ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: Да се върнем на изборите, защото нямаме време. Трите вида избори трябва да влязат в § 6.

ГЕОРГИ ПИРИНСКИ: Може би трябва да се запише: "Новите закони за извършване на изборите за Народно събрание, за местни органи и за президент на републиката".

ПРЕДС. ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: Ние не знаем точната формулировка на закона.

НИКОЛАЙ ПАВЛОВ: Народно събрание, президент и органи на местно самоуправление. А Законът за Конституционният съд?

ЯНАКИ СТОИЛОВ: Той си остава.

ЛЮБОМИР ИВАНОВ: Искам категорично да се разгранича от това, което се пише тук. Защото това прави тази Конституция вътрешнопротиворечива и следователно абсолютно неизпълнима при всяко положение. Вие знаете много добре, да оставим настрана дали ще могат да се приемат тези закони за местни избори и т.н., но ако те се приемат, това означава ново териториално деление, това означава, че няма да има избори в този срок.

ЯНАКИ СТОИЛОВ: Никой не е записал подобно нещо - за териториалното деление. Говорим за самоуправление.

ЛЮБОМИР ИВАНОВ: Значи Вие искате да наложите избори при старото териториално деление? А това е един спорен въпрос. Аз съм против включването на такива текстове в Конституцията.

ЮЛИЙ БАХНЕВ: Аз закъснях, но искам преди това да попитам дали е решен въпросът с така наречените "непубликувани клаузи".

ПРЕДС. ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: Не е решен и не бива в Конституцията да се решават такива въпроси.

Закривам заседанието.

(Закрито в 13 ч. и 20 м.)

ЗАМЕСТНИК-ПРЕДСЕДАТЕЛ:

(Любен Корнезов)

13.45

2

ВЕЛИКО НАРОДНО СЪБРАНИЕ
Комисия по изработване на проект за
Конституция на България

Зала Ватикан

ПРИСЪСТВЕНА КНИГА

на 28 юни ..... 1991 г.

- Председател
ГИНЬО ГАНЕВ .....
- Заместник-председатели:
ЛЮБЕН АНДОНОВ КОРНЕЗОВ .....
- СТОЯН ДИМИТРОВ ГАНЕВ .....
- ЕЛЕНА ПЕТКОВА КИРЧЕВА .....
- Секретар
ЯНАКИ БОЯНОВ СТОИЛОВ .....

Ч л е н о в е :

- 1. АЛЕКСАНДЪР АСЕНОВ ДЖЕРОВ .....
- 2. АЛЕКСАНДЪР ВАСИЛЕВ ЛИЛОВ .....
- 3. АЛЕКСАНДЪР ТРИФОНОВ ТОМОВ .....
- 4. АЛЕКСАНДЪР ЯНКОВ ДИМОВ .....
- 5. АНГЕЛ СТОЯНОВ МОМОВ .....
- 6. АТАНАС ГАНЕВ РАДЕВ .....
- 7. ВАСИЛ ТРИФОНОВ ДОЛАПЧИЕВ .....
- 8. ВЕЛКО ВЪЛКАНОВ ИВАНОВ .....
- 9. ВИКТОР ГЕОРГИЕВ ВЪЛКОВ .....
- 10. ВЛАДИСЛАВ ЖЕЛЯЗКОВ ДАСКАЛОВ .....
- 11. ГЕОРГИ ГЕОРГИЕВ ПИРИНСКИ .....
- 12. ДИМИТЪР ГЕОРГИЕВ ДИМИТРОВ .....
- 13. ДИМИТЪР ПЕТРОВ ЛУДЖЕВ .....
- 14. ЕЛКА ГЕОРГИЕВА КОНСТАНТИНОВА .....
- 15. ИБРАХИМ ТОСУН ТАТАРЛЪ .....
- 16. ИВАН ЗАПРЯНОВ ГЛУШКОВ .....

[Handwritten signatures]

36

ВЕЛИКО НАРОДНО СЪБРАНИЕ

Комисия за изработване на проект за Конституция на България

ПРОТОКОЛ

На 28 юни 1991 г. се проведе заседание на Комисията по изработване на проект за Конституция на България при

ДНЕВЕН РЕД :

Обсъждане спорните параграфи и членове по текстовете на проекта за Конституция преди гласуването на второ четене.

Към протокола се прилага списък на присъствувалите. Участват и народни представители, които са се отзовали на поканата на комисията, за да защитят своите предложения.

Заседанието беше открито в 18 часа и 15 минути и ръководено от заместник-председателя на комисията господин Любен Корнезов.

- 0 -

ПРЕДС. ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: Колеги! Моля за внимание. Предстои ни работа.

Колеги, от преходните разпоредби остана параграф 4 който е сравнително лек за разрешаване. Ние тук преди заседанието говорихме с доктор Дертлиев да определим 75 дни като срок от саморазпускането на Великото Народно събрание - т.е., това беше определено първоначално.

Другият въпрос, който трябва да решим сега е за парламентарните избори. Следва въпросът за избори за Народно събрание и за местни органи за самоуправление, т.е. - избори за органи на самоуправлението. Това е също спорен въпрос.

Колеги, моля да се изслушваме взаимно.

ВЕЛКО ВЪЛКАНОВ: Необходимо е повече време, за да се организират нещата. Като кажем - три месеца, това не означава, че изборите ще се проведат накрая на третия месец.

ПРЕДС. ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: Но между 75⁵ дни и 90 дни има 15 дни разлика.

ВЕЛКО ВЪЛКАНОВ: Президентът ще определи. Той е господар на процеса. Той ще каже и той ще поема отговорността. Защо се плашим от това. И ако му позволява законът - да ги направи тогава, когато прецени. Дайте му време на този човек той да може свободно да решава и да избира момент, дайте му възможност за по-голяма гъвкавост.

ПРЕДС. ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: Искате да не притискаме президента - така Ви разбирам.

ВЕЛКО ВЪЛКАНОВ: Защо да го притискаме? Ако приемем, че срокът е до 75 дни, това означава, че до 29 септември най-късно да направим изборите. Значи не можеш да ги направиш на следващата седмица или на предишната седмица. Ами ако се случи нещо? Защо така? Защо? Аз също смятам, че можем да направим изборите на 29 септември, но ако се случи нещо извънредно - дайте възможност на този човек да коригира тази дата.

ВЛАДИМИР СОТИРОВ: А той на нас дава ли това?

ПРЕДС. ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ (в шеговит тон): Ние сме добри хора и ще му дадем тази възможност... (Оживление сред присъстващите)

ВЕЛКО ВЪЛКАНОВ: Ние не го питаме, когато решаваме своите въпроси, но трябва да знаем при какви обстоятелства и условия той ще работи.

ПРЕДС. ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: Можем ли да се обединим около това - 90 дни от саморазпускането - краен срок за провеждане на изборите? Не по-късно от 90 дни.

НИКОЛАЙ ПАВЛОВ: Целият натиск, на който бяхме подложени беше в посока датата да бъде не по-късно от 17.

ВЕЛКО ВЪЛКАНОВ: Това не пречи. Ние ще ги насрочим, какво ни пречи? Ние му даваме възможност да избира, ако искате не на 29 септември, направете ги още на 22 септември.

ВЛАДИМИР СОТИРОВ: Но никой няма да го разбере в този смисъл. Всеки ще каже - тези си оставят вратичка!

РЕПЛИКА: Кои ние? Президентът е този, който насрочва изборите.

ВЕЛКО ВЪКАНОВ: Не мерете толкова точно нещата. Не е въпрос на една-две седмици. Не е фатално. А вие като го дадете толкова тънко, знаете ли какво може да се получи?

КРАСИМИР ПЕТРОВ: Вижте сега - аз предлагам § 4, ал. 1, първото изречение да го приемем така, както е: "Изборите за Народно събрание се произвеждат не по-късно от 90 дни от саморазпускането на Седмото Велико Народно събрание." Би ли било уместно да уточним, че датата за провеждането на изборите се назначава от президента. Това е в правомощията му - това го знам. Значи няма нужда да се споменава - това е ясно. По този начин по това първо изречение няма какво да се дискутира повече. Нека да преминем върху проблема за местните избори.

За местните избори има две възможности - или приемаме, че местните избори се провеждат едновременно или около изборите за парламент, който означава, че те се провеждат по старото административно деление и по стария закон или, ако ние приемем, че местните избори трябва да се проведат въз основа на ново административно деление и по нов Избирателен закон, то ние трябва да уточним дистанцията между приемането на тези закони и провеждането на изборите по същия начин, по който тук приемаме дистанция между саморазпускането на Великото Народно събрание и провеждането на парламентарните избори. Това трябва да бъде казано в едно второ изречение в същата алинея.

ПРЕДС. ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: Колега, на нас ни трябва нов Избирателен закон и за избора на парламент. Това е безспорно. Нов закон ни трябва и за избора на президент. Ние ще трябва да го гласуваме след Конституцията.

ПЕТЪР БЕРОН: А можем ли да кажем, че, примерно, след саморазпускането Народното събрание в срок от един месец трябва да приеме тези три закона?

ПРЕДС. ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: Извинете, но трябва да ви върна към предишни дни, господин Берон. Ние гласувахме § 1, по новата номерация всъщност шести, където изрично споменахме, че Великото Народно събрание продължава да изпълнява функциите и приема следните закони, включително Закона за избиране на Народно събрание, Закон за местните органи и т.н. Ние не можем да го кажем

това. Максимално бързо - в срок от 15 до 20 дни тези закони могат да се приемат, защото сега усилено се работи по тях.

ГЕОРГИ АВРАМОВ: Аз предлагам - изборите за Народно събрание да се назначават от президента в съответствие с Избирателния закон. (Неодобрителен шум в залата)

ПРЕДС. ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: Господин Аврамов, ние сме длъжни да определим срока, а президентът е този, който и по сегашната конституция и по това, което приехме, той определя датата.

ПЕТЪР ОБРЕТЕНОВ: Жоро, не сме съгласни с това нещо. Ние ще стигнем до сериозно разногласие помежду си. Недей повече предлага тези работи.

ВЕЛКО ВЪЛКАНОВ: Какво толкова сложно има в този въпрос?

ПРЕДС. ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: Ние гласувахме чл. 109: "Президентът на Републиката насрочва избори за Народно събрание и органи на местно самоуправление определя датата за провеждането на националния референдум..." и т.н. Следователно в правомощията на президента е той да определи точно датата на изборите - 29 ли ще бъде, 22 ли ще бъде или друга дата. Това е ясно.

Ние обаче трябва да кажем максималният срок - 75 или 90 дни.

СТЕФАН ГАЙТАНДЖИЕВ: Мисля, че компромисният вариант е тези 75 дни да се увеличат. Разберете, два месеца е минималният технологичен срок за правителството и то ако се е готвило. Миналата година то започна подготовката за изборите от януари месец. Сега никой не се занимава с тези избори - определено ви казвам. Минимумът за подготовката е два месеца, ако има готов закон.

ПРЕДС. ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: Вие всъщност сте за срок от 90 дни?

СТЕФАН ГАЙТАНДЖИЕВ: Да.

ТОДОР ЛЮЦКАНОВ: Колеги, аз предлагам съвсем конкретно и честно да си приказваме помежду си. Мисля, че всичките сме еднакви сторонници в момента. Това, което не трябва да направим е да оставим съмнение, че ние като Народно събрание търсим предлог да отложим изборите. По тази причина - дали ще е 75 дни или 90 от саморазпускането - за мен е все едно. Зависи от това как ще се договорим. Аз съм съгласен и на двете, но мисля, че не е излишно колкото и да не звучи добре от юридическа гледна точка да добавим, че точният срок се определя от президента съгласно

правомоцията по еди-кой си член. С това казваме на народа, че ние с нищо не пречим на изборите.

ПРЕДС. ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: От юридическа гледна точка този текст не върви.

ТОДОР ЛЮЦКАНОВ: На мене ми се струва, че този въпрос е повече политически.

И другото, с което искам да завърша. Решителен сторонник съм, че трябва да приключим тази попара с местните органи, която ние надробихме и за които аз навремето си позволих да кажа, че в България няма нищо по-постоянно от временното. Моето становище е, че ние не можем да прехвърлим този въпрос на другото Народно събрание, т.е. то да започва да прави закони, да определя кога ще прави избори, защото това означава още една година време. Така, както разбирам, че не сме в състояние в срок от три месеца по нови закони да направим избори, означава да се разберем помежду си, че ще бъдат по старите закони и с това да приемем трите месеца и за тях. Ако някой може да докаже, че е възможно по новите закони да се направят изборите...

ПЕТЪР БЕРОН: Това означава просто, че изборите ще бъдат примерно след още четири години, защото териториалното деление на страната ще приключи горе-долу в този срок...

ПРЕДС. ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: Не, не означава това.

ПЕТЪР ОБРЕТЕНОВ: Но това означава нарушение на Конституцията. Просто не е възможно.

ЛЮБОМИР ИВАНОВ (Зелена партия): Аз съм напълно съгласен, че местни избори трябва да се направят. Те трябваше отдавна да се направят. Говорихме за миналата година - за през есента, говорихме за февруари и т.н. Въпросът е дали може. Вие казвате - да се обединим, да се съгласим, че трябва да има точка. Ние можем да се съгласим, но ние в момента не сме в този състав, който може да вземе това решение. А вие искате сега с едно запитване ние да вземем решение.

А по срока аз предлагам да направим един компромис - нека да запишем 85 дни.

ПЕТЪР ОБРЕТЕНОВ: Нека да приемем предложението на господин Люцканов. То може да не е издържано юридически, но точната дата можем да запишем, че се определя от президента...

НИКОЛАЙ ПАВЛОВ: А аз предлагам срокът да бъде не 90 дни, а три месеца. Като кажеш 90 дни - това звучи като голямо нещо.

АЛЕКСАНДЪР ЯНКОВ: Аз предлагам следния текст, като имам предвид това, което беше казано тук: "Изборите за Народно събрание и за местни органи на самоуправление да се произведат не по-късно от 90 дни след саморазпускането на Седмото Велико Народно събрание. Точната дата се определя от президента съгласно правомощията му по чл. 109, точка 1."

ВЕЛКО ВЪЛКАНОВ: Да, наистина, когато се каже: "не по-късно" е по-добре.

ПРЕДС. ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: Хайде още веднъж да го прочетете текста.

АЛЕКСАНДЪР ЯНКОВ: "Изборите за Народно събрание и за местни органи на самоуправление се произвеждат не по-късно от 90 дни (три месеца) след разпускане на Великото Народно събрание. Точната дата на изборите се определя от президента в съответствие с правомощията му по чл. 109, точка 1."

Ето това е текстът.

ПРЕДС. ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: Обединяваме ли се около този текст? Добре.

АЛЕКСАНДЪР ЯНКОВ: Това е направено не за перфектност, а за да успокоим някои, които се съмняват. Този текст има повече политическо значение, отколкото правно.

ЙОРДАН АНДРЕЕВ: Щом иска господин Обретенов да го предложи долу в залата. Според мен в никакъв случай този текст не трябва да се предлага от председателя на Комисията за изработване проект за Конституция на Република България.

ПРЕДС. ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: Колеги, обединихме ли се около този текст?

АЛЕКСАНДЪР ЯНКОВ: Искам да напомня на колегите, които не одобряват текста за едно правило, което съществува и днес. То е от римското право и означава: "Даже когато има и най-малко съмнение, за да се избегне то - разрешено е нещо да се повтори". Няма да се ободи никой. Аз също смятам, че е излишно. Но това

има повече политико-психологично значение. Това трябва да се оцени по този начин и ако вас ви критикуват вашите колеги, кажете им: "Професор Янков ни посъветва да го приемем този текст."
(Оживление в залата)

ВАСИЛ СОТИРОВ: Ами щом като е така дайте да обърнем самото изречение, за да не пада ударението върху президента.

ПРЕДС. ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: Как да стане? Текстът беше: "Президентът насрочва избори за Народно събрание, но не по-късно от три месеца."

ПЕТЪР БЕРОН: Според мен така, както беше прочетено си е добре.

РЕПЛИКА: Но нали вече приехме този текст?!

ПРЕДС. ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: Какво ще кажете по втората алинея? "Изборите за президент и вицепрезидент са..."

ЛЮБОМИР ИВАНОВ (Зелена партия): Господин Корнезов (с думите си той прекъсва изказването на господин Корнезов), Вие говорите за обединяване около една позиция, но за местните избори аз не съм съгласен. Все пак искам да кажа, че - не че съм против местните избори, но да го вкарваме в Конституцията ще бъде голяма грешка.

ПРЕДС. ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: Трябва да се вземе мнението на болшинството.

РЕПЛИКА: Ние ще отбележим, че той не е съгласен. Нека продължим. (Влиза председателят на комисията господин Гиньо Ганев)

ГИНЬО ГАНЕВ: Господин Корнезов, има едно съображение, че както е написан текстът и така, както сега го чух, казва се: "Избори за Народно събрание, избори за местни органи на държавна власт". Първо, нито се посочва поредността...

РЕПЛИКА: Ние решихме - както реши президентът...

ПРЕДС. ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: Минаваме на втора алинея. "Изборите за президент и вицепрезидент се провеждат не по-късно от два месеца от избора за Народно събрание."

ГИНЬО ГАНЕВ: Аз имам едно съображение. Нека да го чуете много ясно сега. Първо, изборите като се произведат - Народното събрание ще се събере след две-три седмици най-рано оттам-нататък.

Второ, след като се събере то ще трябва да избере правителство. Без това не можеш да направиш никакви избори. Това е реално. Затова - два месеца е илюзорен срок. Не живеете с чувството, че по този начин се увековечава президентът - как може така да се разсъждава! Много по-добре е тази формула! Ние мислехме и в Бюрото. Изборите за президент и вицепрезидент се произвеждат в срок до три месеца от избора за Народно събрание. Това е реализмът. И да ви кажа - трябва да има правителство. Ами нали междуременно ще сме избрали и местни органи. Тези местни органи нали и те трябва да се адаптират. Недейте така! И в това време - втората алинея казва, че тези хора, които отдавна са прекратили мандата си...

ГЕОРГИ АВРАМОВ: Народното събрание насрочва избори в срок до три месеца след...

ПЕТЪР ОБРЕТЕНОВ: Аз бих се съгласил и на един месец, но господин Гиньо Ганев е абсолютно прав. Нека да бъдем реалисти.- Аз мисля, че два срока по три месеца ще звучат по-добре.

ГИНЬО ГАНЕВ: И да ви кажа и нещо друго - може да стане и по-рано, затова трябва да се каже: "В срок до ...".

ЙОРДАН АНДРЕЕВ: Но бихте ли ми обяснили как се връзва това положение със сегашната разпоредба в Конституцията, че мандатът на президента изтича с мандата на Великото Народно събрание?

ГИНЬО ГАНЕВ: Ами с третата алинея. Виж как стои: "До избирането на президент те изпълняват функциите си и то по тази Конституция". И да ви кажа, че тогава и текстовете ни ще звучат по-добре.

Сега стои последният въпрос. Моля ви за малко наистина конституционен разум - стои въпросът за смъртното наказание. Няма нужда сега да решаваме този въпрос. Разберете, че ще разделим нацията!

ПЕТЪР БЕРОН: Ами тогава да отпадне от Конституцията.

ГИНЬО ГАНЕВ: Там, където аз ходя, вие ходите повече и от мен, но народът го приема по по-друг начин. В момента има мораториум върху смъртното наказание.

НИКОЛАЙ ПАВЛОВ: Ами тогава няма да вдигаме мораториума.

ГИНЬО ГАНЕВ: Ако искате, господа, дайте в преходните разпоредби да преутвърдим мораториума.

РЕПЛИКА: Това не е конституционно.

ВЕЛКО ВЪЛКАНОВ: Не, не съм съгласен.

ГИНЬО ГАНЕВ: Да разгледаме и последния въпрос. Тишина! Трябва да проявим малко повече и самолюбие, но в същото време и чувство за отговорност.

Стои въпросът за химна на Република България. На мен ми се струва, но не искам и аз да си казвам собственото мнение, защото тук всеки, на всеки му е по-лесно да го пее. Двата са възможните химни: "Питат ли ме де е зората?" и "Горда Стара планина". Нека да ги гласуваме. Това е решението.

РЕПЛИКА: Ами ако никоя от тях не събере необходимите гласове?

ГИНЬО ГАНЕВ: Ами ако никой не ги събере - тогава ще минем по-нататък.

Да ви кажа и още нещо - нека след това да стои пред нас едно такова предложение с 40 подписа, пък пак да се разисква този въпрос, но да приемем днес целия конституционен текст. Това е идеята. Аз съм задържал тук екипи, хора, тази вечер те ще работят. Утре до седем часа вечерта всяка парламентарна група трябва да си вземе достатъчно брой Конституции с новите текстове даже до известна степен и да може да се мисли, да се събират парламентарните групи и който не си направи предложение - да се събирате в по-големи групи. Междувременно по процедурата - ще трябва да определим онази група и по преамбюла до вторник преамбюлт трябва да дойде.

Преамбюлт също трябва да мине на второ четене и групата, която е за изработването му и се състои от Валери Петров и Георги Мишев, както и от още хора са готови с текста.

АЛЕКСАНДЪР ЯНКОВ: По този въпрос разговарях и с господин Мишев, с господин Валери Петров също.

Те имат готовност, защото са минали този текст. Литературно-редакционната група, както ще я нарека, са минали този текст до трета глава. Те биха искали, ако можем ние да им дадем колкото се може по-скоро и повече от останалите части.

ПРЕДС. ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: Още тази вечер ще имат текстовете.

АЛЕКСАНДЪР ЯНКОВ: На тях им е необходимо време след като минат текста да направят консултации с нас, за да видят дали литературно-редакционните промени, които правят, дали са

юридически правилни.

ГИНЬО ГАНЕВ: Аз съм по-склонен ние да раздадем Конституцията след второто ѝ четене днес, евентуално без тези допълнителни корекции литературни, ако тези корекции те ги направят без нас - знаете ли какво може да се получи? Аз видях какво ми предлага Валери Петров. Той ме пита защо да не се говори за "изменяване на Конституцията. Това са правно-технически установени термини. Дайте да не ги пипаме сега. Ще има време - ще редактират още от понеделник, като имат текста.

АЛЕКСАНДЪР ЯНКОВ: Това няма никаква пречка те да си работят по текста, пък ние ако го одобрим - добре. Ако не - това е втори въпрос.

ГИНЬО ГАНЕВ: Аз нямам намерение да раздавам тяхната редакция.

И последното - за лъва в герба. Знаете условията - един лъв на червено поле, изправен - другото трябва да отпадне вече като идеи. Трябва да гласуваме дали да бъде той с корона или без корона. Това е пътят.

ПЕТЪР ОБРЕТЕНОВ: И стои въпросът за преамбюла, ако той е част от Конституцията. При това положение ние трябва да го гласуваме тази вечер. Каквото не ви харесва на трето четене ще го оправим.

ПРЕДС. ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: Валери Петров е готов с текста за преамбюла и ще бъде раздаден и изготвен въз основа на този, който вече ние разглеждахме.

КРАСИМИР ПЕТРОВ: Колеги, останаха двата спорни въпроса, като единият от тях е за короната на лъва. За да не се получава долу отново спорове и губене на време нека да приемем следната процедура - подлагат се на гласуване в герба на страната да има лъв с или без корона, химна - единия или другия, ако не се получат две трети мнозинство веднага се подлагат на гласуване отпадане от текста. По този начин ние получаваме отсрочка за третото четене с 40 подписа да внесем отново и химн, и корона.

ГИНЬО ГАНЕВ: Процедура "отпадане" не може да се гласува. В такъв случай то ще отпадне като материя.

НИКОЛАЙ ПАВЛОВ: Нека да приемеме условно нещо, че е прието. После то може да се атакува.

Аз искам да ви кажа, че моят личен възглед е в герба да има лъв с корона и химнът да бъде - "Шуми Марица". Но ви казвам - "Мила Родино!" и лъв на щит на червено поле.... Това е нещо, което засега горе-долу се очертава.

ЛЮБОМИР ИВАНОВ (Зелена партия): Можем ли да направим един пазарлък. Нека ние да отстъпим за химна, а вие да отстъпите за короната? (Оживление в залата)

ПРЕДС. ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: Колеги, още един въпрос, който не трябва да се поставя долу. Това е въпросът сега действащите съдии, прокурори и следователи. Моля ви да не се поставя този въпрос сега. Нека това се уреди със закон. Трудно е да се намери точната редакция и затова моля да не се поставя още веднъж долу.

НИКОЛАЙ ПАВЛОВ: Добре.

ГИНЬО ГАНЕВ: Молбата е кой, където принадлежи политически да отиде и малко да поговори с хората да не правим тази работа отново излишна.

ПРЕДС. ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: Уточнихме се за преабмюла, както и за герба - лъва с или без корона, говорихме тук и за смъртното наказание. Мисля, че се уточнихме. Закривам заседанието.

(Закрито в 18,45 ч.)

ЗАМ.-ПРЕДСЕДАТЕЛ НА
КОМИСИЯТА ЗА ИЗРАБОТВАНЕ НА
ПРОЕКТ ЗА КОНСТИТУЦИЯ НА БЪЛГАРИЯ:

(Любен Корнезов)